

24.11.2021

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**24 Kasım 2021
Çarşamba**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

24 Kasım 2021 Çarşamba

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

MİLLETLERARASI ANDLAŞMALAR

— Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Bitki Karantinasına Yönelik İş Birliği Üzerine Anlaşmanın Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 4855)

— Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Teknik Düzenlemeler, Standardizasyon, Uygunluk Değerlendirmesi, Akreditasyon ve Metroloji Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 4856)

— Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Standardizasyon, Uygunluk Değerlendirmesi, Akreditasyon ve Metroloji Bölgesel Enstitüsü Tüzüğü’nün 5.4.1.10 Maddesinin Tadiline İlişkin Protokolün Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 4857)

— Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT) Kültür Enstitüsü Şartının Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 4858)

— Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Guatemala Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 4859)

YÖNETMELİKLER

— Türkiye İhracatçılar Meclisi ve İhracatçı Birlikleri İnsan Kaynakları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Türkiye Tanıtım Grubunun Kuruluş ve Görevleri Hakkında Yönetmeliğin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik

— Kamu Denetçiliği Kurumu Disiplin Amirleri Yönetmeliği

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

— Anayasa Mahkemesinin 14/9/2021 Tarihli ve 2018/20182 Başvuru Numaralı Kararı

Tarımı bilmeyenlere teşvikler verildi, bedelini birlikte ödedik

Türkiye'de tarımla alakası olmayanlara verilen teşvikler sonucu yapılan yatırımların battığını ve bunun bedelinin hep birlikte ödendiğini söyleyen Yılmaz, "Varımızı yoğunumuzu mülkiyete hapsetmenin bedeli ağır olacak" dedi.



Maruf BUZCUGİL / Hüseyin GÖKÇE

Ankara Kent Konseyi Başkanı ve ATO Başkan Yardımcısı Halil İbrahim Yılmaz, Ankara'da tarımsal üretimin harekete geçmesi için Büyükşehir Belediyesi ile yeni projeler yaptıklarını belirtirken, 3 milyon m2 arazinin, imar yerine tarıma açıldığını bildirdi. Ankara Sohbetlerine konuk olan Halil İbrahim Yılmaz, Ankara Temsilcimiz Maruf Buzcugil ve Ankara Haber Müdürümüz Hüseyin Gökçe'nin sorularını cevaplandırdı.

■ **Hem Ankara Kent Konseyi hem de Ankara Ticaret Odası'ndaki görevlerinizden yola çıkarak, kent ekonomisi ve istihdamını değerlendirebilir misiniz?**

Ankara'da istihdamdaki toplam nüfusun yüzde 73'ü hizmetler, yüzde 24'ü sanayi, yüzde 3'ü ise tarım sektöründedir. Ankara'nın memur kenti olduğuna dair bir algı var ama Ankara aslında tarım kentidir. Ayrıca Ankara bir üretim ve sanayi kentidir. Müteahhitlerin konut projeleriyle öne çıktığı, 1,8 milyon işgücünün olduğu 400 bin memurun yaşadığı bir kent. Tarım, turizm kenti, sağlık turizminin merkezi. Dünyanın hiçbir ülkesinde bu kadar tanımlama yapacak bir başkent yoktur.

Ankara’da 8 teknokent var. Savunma sanayinin dünyada parlayan yıldızlarından birisidir Ankara. Tarımın genel ekonomik yapıda payı düşük olmakla birlikte, ürettiği katma değer bakımından ve işlenebilir tarım arazisi büyüklüğü bakımından Türkiye’nin öne çıkan illerindendir. Ankara’da 6 Milyon insan var. Yüzde 3’e sıkışmış bir kent hayatı var. Arazinin yüzde 97’sinin ise nüfus yoğunluğu yüzde 1’in altındadır.

■ Bu kadar geniş bir araziye sahip kentte tarımsal üretim arazi büyüklüğüyle orantılı mı?

Kırsaldaki insanlarımızın, metropolde alt düzey pozisyonlarda görev alma merakı üretim isteğinin önüne geçti. Ankara’da taksici olmayı belediyede işe girmeyi denediler. Kırsal hayat pahası ne olursa olsun terk edildi. Şu anda ABB Kırsal Kalkınma Dairesi, Gölbaşı’nda BAKAP projesi ile 3 milyon metrekaare yüksek emsalle imara açılacak olan araziye, rantı yok sayarak, kısa vadede geliri yok sayarak, tarıma açıyor. 3 milyon m2 arazide 7-8 adet farklı endemik bitki yetiştirilebilir. Endemik bitkilerin ekonomik geliri, Ankara’ya yeni bir ekonomik alan açabilir.

Kentte 2 milyon öğrencinin tarımla tanışması, üçüncü yaş grubunun rehabilitasyonu, anaokulu çocuklarının doğa ile barışmasına kadar kapsamı geniş projeler planlanıyor. Ankara Kent Konseyi olarak 1500 bileşenimiz ve kırsal kalkınma çalışma grubumuz ile bu projelere katkı sunmaya çalışıyoruz. Kırsal Kalkınma Çalışma Grubumuz da; Tarım STK ve Vakıfları, Kamu çalışanları, akademisyenler, muhtarlar ve gönüllü üyelerimiz var.

■ Ankara Büyükşehir Belediyesi’nin de tarıma destek sağlamaya başladığını biliyoruz....

ABB Başkanı Mansur Yavaş’ın tarım konusunda ortaya koyduğu iradedden sonra bir geri dönüş oldu. İnsanlar toprakla ilgilenmeye, tarımsal üretimi düşünmeye başladılar. Örneğin nohutta üretimi arttıracak bir çalışma yapıldı. Başlangıçta BŞB satın alma garantisi verdi. Üreticiler nohutu ürettiler, hasat zamanı piyasa fiyatı uygun olduğu için belediyeye satmalarına gerek kalmadı. Üreticiler kendi pazarlarını kendileri oluşturdular. Destek almadan üretim yapabilir hale geldiler. Önceki yıllarda, kent kültürüyle alakası olmayan, üretimi bilmeyen, toprağa dokunmamış, sırf ticaret hayatı durduğu için yatırım yapmaya kalkan riske giren yatırımcıdan ziyade köyde yaşayan insanlara kaynak aktarılsaydı, farklı bir tarımsal gelişim olabilirdi.

“KAMUDA CİDDİ ZARAR OLUŞTU, TARIM POLİTİKASI ZARAR GÖRDÜ”

■ Türkiye’nin genel tarımsal desteklerine de uygulanabilir mi bu model?

Türkiye’nin son 20 yıldır tarım politikalarında gerek İPA Projeleri gerekse kamu yardımlarıyla “kopyala yapıştır ” projelere destekler verildi. Uygulama arazilerinin fizibilitesine bakılmadan 1000-1500 hayvanlık tesis projelerine hibeler verildi. İhtiyaç olmadığı halde tesisler oluşturulurken 10 katlı apartman için gerekli demir kullanıldı. Böylece tarım tesislerinin maliyetleri katlanarak artmış oldu. Tarımın kalkınması için

verilen teşvikler, ülkemizde tarımı istenilen noktaya götürmedi. Buğday gibi ana besin maddelerinde ithale mahkum olduk. Oysa ‘kırsal alan kalkınma politikaları’; kırsal toplulukların ekonomik, toplumsal ve kültürel olanaklarını geliştirmeyi amaçlayan politikalardır.

Kamunun ciddi maddi zararları olduğu gibi tarım politikamız da zarar gördü. Köyde kalmayı sağlamak için başladığımız bu süreçte, hiçbir köylü yatırımcı olmadı. Dolayısıyla kırsalı desteklemek için verilen teşvikler, kentteki ticareti sıkıntıya giren insanların deney alanına döndü. Köyü, toprağı bilmeyen insanların bu konuda teşvik olarak yatırım yapmasının, uzaktan kumanda ile araziye bile gitmeden yönetmeye çalışmasının bedelini hep birlikte ödedik. Dolayısıyla amacına uygun teşvikler verilmedi.

■ Doğrusu ne olmalıydı?

Normalde 10-15 baş, 2-3 kişinin hayatını devam ettireceği destekler olsaydı, hem insanlar köyde kalırdı, hem de tarımsal üretim artardı. Katılımcı bir süreçle üretimi bilen insanlar sürece dâhil edilseydi, teşvik bütçeleri verimli kullanılacaktı. Batıda birçok yerde en son İskoçya’da gözlemler yapma şansı yakaladım. Küçük tarım tesisleri ve çiftlikler olduğunu gördüm. Kırsalda insanlar kendisinin yönetebileceği kadar tesis oluşturuyor. Kırsalda bir yaşam alanı da oluşturulmuşlar. İnsanların kırsalda kalması için onlara sosyal bir hayat sunuluyor. Bu örnekten yola çıkarsak, teşvikler düşünülürken, aynı anda yaşama dair konularını da planlanması gerekiyor. İnsanlar tarım yaptıkları yerde, sosyal hayatla da buluşmalıdır.

Kırsalı kalkındırmak sadece teşvikle olmaz. Oradaki sosyal ve eğitim hayatını da aynı anda planladığınız zaman kırsalı kalkındırabilirsiniz.

“ÜNİVERSİTELER ESNAFI KALKINDIRMA YERİ DEĞİL ÜRETİME KATKI SAĞLAMALI”

■ Üniversitelerin kent ekonomisine katkısı konusunda ne düşünüyorsunuz?

Ülkemizde üniversitelere acemi birliği muamelesi yapılıyor, kentin ekonomisini canlandıracak diye üniversite açılıyor. Hâlbuki üniversiteler kurumsal olarak en güçlü olması gereken eğitim kurumlarımızdır. Üniversite kentte züccaciye kalkındırma yeri değil. Kültür, sanat, üretime katkı sağlamalıdır. Üniversiteye hazır olmayan kente üniversite açılması, kente fayda sağlamadığı gibi, folklorik özelliklerini de kaybetti. Zaten üniversite algısı da kentlerde oluşmadı.

Sadece ilçedeki çocukları merkeze taşıdık. Dolayısıyla onların gelişmesine de katkı sağlayamadık. Oysa 22 üniversitesi ile Ankara yurt dışından da öğrenci çekerek eğitim turizmine katkı sağlayabilir.

“SAATLİK ÇALIŞMANIN ÖNÜ AÇILARAK ÖĞRENCİLER DAHA RAHAT İSTİHDAM EDİLMELİ”

Şehrimizdeki 300 bin üniversite öğrencisi aynı zamanda önemli bir işgücüdür. Ancak bizde kanun, saatlik çalışmaya müsait olmadığı için bu gençler değerlendirilemiyor. Bu çocukların ailelerinden harçlık almayacak şekilde istihdamı sağlanabilir. Ankara’da bulunan 26 tane 5 yıldızlı otel istihdam edecek vale, kat görevlisi bulamıyor.

“Sakarya Meydan Muharebesi’nin Sakarya’da olduğunu sanan akademisyenler vardı” Akademisyenler bile Sakarya Meydan Muharebesi’nin Ankara’da olduğunu bilmiyorlardı. Sakarya Meydan Muhaberesi, Adapazarı’nda gerçekleşmiş sanıyorlardı. Mustafa Kemal Atatürk “Hattı müdafaa yoktur sathı müdafaa vardır, o satıh bütün vatandır” sözünü Ankara’da söylemiştir. Sakarya köyünde 10 binlerce kişinin katılımı ile Sakarya Meydan Muharebesi’nin 100’üncü yılını selamladık. “Diriliş Yolu” yürüyüşünde herkes yanındakine bakmadan kol kola girerek yürüdü. Milyonlarca kişinin, Çanakkale’ye gittiği gibi, Polatlı, Haymana, Duatepe’ye gitmeli. Bunun için önce Ankara’daki çocukların gitmesi gerekiyor. Sakarya’da yeniden dirilişi anlattık, sanayi bölgesini gösterdik. Yani Ankara’daki birisi Roma Hamamı, Gordion’u bilmiyorsa, burayı Eskişehir’dekine anlatamazsınız. O anlamazsa da İspanya’dakini getiremezsiniz. Tuz Gölüne 2 milyondan fazla giriş var ama bir tanesi bile Ankara’da kalmıyor. 26 otelde konaklama ortalaması yüzde 40. Kent simgeleri ticaretin konusu olmalı. Kuyumcular halen burma bilezik satmaya çalışıyor. Atakule, Gordion, Hitit Güneşi kolye yapılsın, gelen turistlere onu satalım. Dünyanın her yerinde başkentler cazibe merkezidir ve orada işsizlik olmaz. Oysa bizde genç işsizlik yüzde 27 seviyesinde. Bu kentte 50 binden fazla yurt dışından gelen kadın çalışırken, kentteki kadınlarımız işgücüne katılamıyor.

Vahşi sulamadan dolayı yeraltı suları 400 metreye indi

■ **Glasgow’daki COP 26 toplantısına özel sektörü temsilen katıldınız. Oradaki izleniminizi paylaşabilir misiniz?**

Öncelikle şunu söylemeliyim ki 2053 yılına kadar süreci doğru yönetmezsek ihracat yaparken bütün kaynaklarımızı heba etmiş olacağız. Biz ihracat ülkesiyiz, kot pantolon üretirken 1700 litre su kullandığımızı ve bunu masraf tablosunda göstermediğimizi anladık. Yani 50 liraya pantolon satarken, bunun için harcanan 1700 litre suyu maliyete katmıyoruz. Rekabet ediyor gibi görünüyor ama gelecek yüzyılın kaynaklarını harcayarak yapıyoruz bunu. Bir fincan kahvede 200 litre su olduğunu bilmeli, içen ve satan. Doğal kaynak maliyeti üretim tablosuna konulmalı. Glasgow’da ise 3 tarafı denizle kaplı bir ülkede vahşi sulamadan dolayı yeraltı sularının 200 metreden 400 metreye indiğini anlattık. Gelişmiş ülkelerin 100 yıldır çevreyi kirlettiğini ama bunun bedelini bizim ödediğimizi anlatmaya çalıştık. Türkiye’de ilk iklim şube müdürlüğü, Ankara Kent Konseyi tavsiye kararı ile kuruldu. Avrupa’da 2 bin 750 endemik bitki, ülkemizde ise 3 bine yakın endemik bitki var. Bunun 1000 taneye yakını da Ankara’dadır ve bir tanesi de Gölbaşı Sevgi Çiçeği’dir. UNESCO’nun 2021 yılını Yunus Emre yılı ilan etmesinden dolayı, sevgi şairimizin

diliyle bütün ülkeleri sevgi çiçeği ittifakına dâhil ettik. Sevgi çiçeği yılda sadece 1 ay yaşar, yaprakları iç içe geçer, ancak hepsi bir araya geldiğinde rengini alır. Tahminimizin çok üzerinde olumlu tepki aldık. Türkiye’de herkes savunma sanayi alanına yönelmemeli. Geleneksel ürünle cari açığı kapatma hayalimiz var. Anadolu’daki bir yerinde baston üreticisi malını ihraç edemez. Biz Ankara üzerinden bu tarz ürünleri dünyaya tanıtmayı istiyoruz. Geleneksel ürünlerimizi dünyaya tanıtmaya çağırısında bulunduk.

“Varımızı yoğumuzu mülkiyete hapsedmenin ağır bedeli olacak”
Güneşin önüne bloklar koyduk, hemşerilik duygusunu yok ettik. Birbirini tanımayan insanlar topluluğu oluşturduk. Ankara’da 30 bin lüks konut fazlası varken, öbür taraftan ciddi anlamda sosyal konuta ihtiyacımız var. Ekonominin bu kadar savrulduğu ortamda varımızı yoğumuzu, mülkiyete hapsedmemizin ağır bedeli olacak. Katar, BAE’de var, dünyanın çeşitli yerlerinde kopya kentler oluşuyor. Kopya kent kültür oluşturmuyor, üretim yoksa bina kopyalamanın değeri yoktur. 13 OSB’de üretimi planlamayıp, arazilerin rantına dönük ekonomi oluşturursanız, üretici kendisini kötü hisseder. Kentin kaynaklarını gömdüğümüz beton işlevsiz hale geldi.

“Seçmen davranışına etkisi sorunu çözmeye olan etkisinden daha önemli hale geliyor”

Maalesef yüzde 72’si hizmet sektöründe olan memleketimizde, hizmet sektörü meslek olarak kabul edilmiyor. İyi bir garson olmayı saygın olarak görmüyor. Saat başı ücret ile öğrencileri işgücüne katabiliriz. Çalışma Bakanlığı ile ATO olarak görüşme yaptık. Günde sadece 2 saat yoğun olan bir restoranı, 8 saat işçi çalıştırma şartı olunca, bu kadar genç atıl işgücü oluşuyor. Ankara Kent Konseyi saatlik çalışma ile ilgili farkındalık yaratmaya çalışıyor.

Aynı masada konuşunca daha özgür ifade edebiliyoruz. Kıdem tazminatında nasıl çalışanların önemli bir kısmı hak ettiği halde alamıyorsa bunda da benzer şey söz konusu.

Kanun var ama uygulamada mağduriyeti ortadan kaldıracılabilmek için esnek çalışmayı gündeme almamız gerekiyor. Yani çalışana 30 günlük sigorta yapılma zorunluluğu var. Böyle olunca da kimse tazminatını alamıyor. Çalışmalarda tedirgin davranıyor. Seçmen davranışına etkisi, sorunu çözmeye olan etkisinden daha önemli hale geliyor.

“Sanayinin etrafında kentleşme olmaması büyük kayba yol açıyor”

Bu kentin ekonomik olarak çok büyük üretim kaybı var. OSB’lerin tamamını milli mücadele karargâhı olan Temelli havzasına topladık. Bunun etrafında yerleşim yeri yok. Dolayısıyla kentin önemli bir bölümü bir taraftan diğer tarafa göç ediyor. Üretimin olduğu yerde kriminal olaylar da azalıyor. OSB’de sabah 07:00’da işbaşı yapacak birisi, sabah 05:00’da servise biniyor. Akşam da 20:00’da evde oluyor. Dolayısıyla sosyal hayatı olmayan insanlar sorun çıkarıyor, kentleşmeyi doğru

planlayamadığımız için, ranta yönelik planladığımız için, kent kültürüne uzun vadede büyük bedel ödetiyoruz. EGO (otobüs işletmesi) 1 milyar lira zarar ediyor. Davranış bozuklukları ve kentteki huzursuzluk artıyor.

Kent Konseyi politik tartışmaların dışında kaldı

Şu anda 1450 kurum, kuruluş, tüzel kişilik var ve farklı sosyolojideki dernekleri eşleştirdik. Kent Konseyi, kentin kaynaklarının doğru kullanılmasına ilişkin tavsiye kararları alıyor. Tavsiye kararlarını belediye meclisleri gündeme almak zorunda ama uygulamak zorunda değil. Mansur Yavaş, Kent Konseyi kararlarını uygulayacağını açıklayınca, hak temelli örgütlerin tamamı yeniden sisteme dâhil olmaya başladı. Onların hakkını savunacağı kamu kuruluşu temsilcilerini aynı masada oturttu. Önyargılı olan kesimler, birbirleriyle konuşabildiklerini gördüler. Burada 30 çalışma grubu ve 5 meclis var. Çok sayıda tavsiye kararı alındı. 4 siyasi partiyi ideolojik olarak rahatsız edecek kararlar almadığımız için, hepsi BŞB meclisinden oy birliğiyle geçti. Ankara'daki bütün sosyolojileri Atatürk'ün Ankara'ya gelişi üzerinden bir araya getirdik. Kızılay'da 10 bin kişi zeybek oynadı. Huzur ve bereket iklimi ile kente katkı sağladı. Partisi Ankara olan bir kimlikle yola çıktığımız için bütün partiler aynı anda sahip çıktı. ATO, ASO, ATB gibi iş dünyası örgütleri de bizim üyemiz.

TMO, 370 bin ton arpa için teklif topladı

Toprak Mahsulleri Ofisi, yaklaşık 370 bin ton yemlik arpa ithalatı için ilk teklifi aldı.



Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) yaklaşık 370,000 ton yemlik arpa ithalatı için açtığı ihalenin ilk turunda teklifleri aldı.

Ticaret kaynakları, en düşük teklifin navlun dahil ancak sigorta maliyetleri hariç (c&f) ton başına 349.85 dolar olduğunu tahmin edildiğini söylediler.

Kaynaklar, TMO'nun henüz nihai alım kararı vermediğini söylediler. TMO ihalelerde genelde birkaç tur pazarlık sonunda fiyatı düşürmeye çalışıyor.

En düşük teklifin yaklaşık 25,000 ton için Dreyfus tarafından verildiği ifade ediliyor. Teslimatın Tekirdağ limanı üzerinden yapılması bekleniyor.

6 bin tonluk ayçiçek yağı ihalesinde en iyi teklif belli oldu

Toprak Mahsulleri Ofisi'nin 6 bin tonluk ayçiçek yağı ithalatı ihalesinde en iyi teklif belli oldu.



Toprak Mahsulleri Ofisi'nin (TMO) 6 bin tonluk ham ayçiçek yağı ihalesi tamamlandı.

Bloomberg'in haberine göre, ihalede en iyi teklif ton başına 1.471 dolar oldu.

6 bin tonluk teslimatın Tekirdağ limanından yapılması öngörülüyor.

Türkiye, Ukraynalı çiftçiye Kalkınma İşbirliği Antlaşması ile destek verecek

Türkiye-Ukrayna Kalkınma İşbirliği Antlaşması'nın onaylanmasına ilişkin yasa teklifi TBMM Dışişleri Komisyonu'na sunuldu. Türkiye, Ukrayna'daki "çiftçileri kalkındırmak için" teknik ve mali yardım yapacak.



Ülkedeki ekonomik sıkıntılara karşın büyüme gösteren "dış yardım bütçesi" tartışılırken Türkiye'nin mali yardımda bulunacağı ülkelere Ukrayna da ekleniyor. Her geçen yıl tarımsal üretimi geriye giden Türkiye, 2020'de yaklaşık 1 milyar dolarlık tarımsal ürün ithalat ettiği Ukrayna'daki "çiftçileri kalkındırmak için" teknik ve mali yardım yapacak.

2018'de Türkiye ile Ukrayna'nın imzaladığı anlaşmalar arasında yer alan Türkiye-Ukrayna Kalkınma İşbirliği Antlaşması'nın onaylanmasına ilişkin yasa teklifi TBMM Dışişleri Komisyonu'na sunuldu. Anlaşmayla Türkiye'nin Ukrayna ile ekonomik, teknik, sosyal ve kültürel alanlarda ilişkilerini geliştirmesi ve Ukrayna'nın kalkınmasına yardımcı olunması amacıyla Türk İşbirliği Koordinasyon Ajansı (TİKA) tarafından Ukrayna'da uygulamaya konulacak projelere hukuki zemin sağlanması hedefleniyor. Anlaşmadaki işbirliği alanları arasında Ukrayna'da eğitim altyapısına katkıda bulunulması, bu ülkedeki sağlık koruma altyapısının geliştirilmesi, Türkiye'de Ukrayna çalışmalarının, Ukrayna'da ise Türkoloji çalışmalarının geliştirilmesi ve ayrıca Ukrayna'daki tarımsal üretimin artırılması ve kırsal alanların geliştirilmesi bulunuyor.

Anlaşmada sayılan işbirliği alanlarında Türkiye, TİKA aracılığıyla Ukrayna'ya teknik ve mali yardımda bulunacak. Ukrayna'ya teknik yardım TİKA tarafından teknik bilgi transferi, personel eğitimi, danışma faaliyetleri ile donanım ve malzemelerin teminini kapsarken Ukrayna'ya yapılacak mali yardım ise TİKA tarafından yürütülecek proje ve programların uygulanması için sağlanacak hibe yoluyla gerçekleştirilecek.

Anlaşma kapsamında TİKA, Ukrayna'nın başkenti Kiev'e ve Ukrayna tarafından uygun bulunması durumunda diğer şehirlere program koordinasyon ofisi ve temsilcilikleri açacak.

İLGİNÇ TARIM DESTEĞİ

İki ülke arasındaki tarımsal ürün ticaretinde Türkiye'nin Ukrayna'dan ithalatçı konumunda bulunmasına karşın TİKA'nın Ukrayna'ya teknik ve mali yardımda bulunacağı alanlar arasında "tarımsal üretimin artırılması" başlığının yer alması dikkat çekti. Ticaret Bakanlığı'nın yayımladığı "Ukrayna ülke profili" verilerine göre Türkiye'nin 2020 yılında Ukrayna'dan yaptığı 2.5 milyar dolar tutarındaki ithalatın yaklaşık 1 milyar dolarlık kısmı buğday, mısır, yağlı tohum ve meyveler, hayvan yemleri ile katı ve sıvı yağların da aralarında bulunduğu tarımsal ürünlerden oluşuyor.

"Süt sektöründe sıkıntı büyük, hayvanlar kesime gidiyor"

Süt sektöründe yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri konusunda sektör temsilcileri ortak basın açıklaması yaptı.



Süt sektöründe uzun süredir yaşanan girdi maliyetleri ve satış fiyatlarına yönelik sorunlar ve çözüm önerileri konusunda sektör temsilcileri ortak bir basın açıklaması yayınladı

"Süt üreticileri büyük bir sıkıntı içerisinde, geleceğe güvenle bakamamaktadır" denilen basın açıklamasına Türkiye Ziraat Odaları Birliği Genel Başkanı Şemsi Bayraktar, Türkiye Süt Üreticileri Merkez Birliği Genel Başkanı Tevfik Keskin, Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Başkanı Kamil Özcan, Türkiye Hayvancılık Kooperatifleri Merkez Birliği Genel Başkanı Ahmet Ertürk, Tarım Kooperatifleri Merkez Birliği Genel Başkanı Mehmet Özkurnaz, KÖY-KOOP Merkez Birliği Genel Başkanı Eray Çiçek ve Tüm Süt, Et ve Damızlık Sığır Yetiştiricileri Derneği Genel Başkanı Sencer Solakoğlu imza koydu.

Ortak açıklamada şu ifadelere yer verildi: "Süt, hayvancılık sektörünün lokomotif ürünüdür. Büyükbaş hayvancılığın ayakta kalabilmesi ve kırmızı et üretiminde sıkıntı yaşanmaması ancak sütün istikrarlı ve güvenceli bir pazara sahip olmasıyla mümkündür. Geçtiğimiz yaz aylarında üretici örgütleri olarak yaptığımız açıklamalarda, hayvancılığın önemli bir sınavdan geçtiğini, üreticilerin umutlarının tükendiğini, ellerindeki hayvanları elden çıkarıp sektörden kaçmak istediklerini, bu zorlu süreçte üreticilerimizi desteklememiz gerektiğini aksi takdirde çok büyük ve

telafisi yılları alacak bir sorunla karşılaşmamızın kaçınılmaz olacağını belirtmiştik. Maalesef şu an üreticilerimiz başta yem olmak üzere girdi maliyetlerini karşılayabilmek için her ay hayvanlarını kestirerek veya satmak zorunda kalarak hızla sektörden çıkmaktadır."

"Geldiğimiz nokta, 2008 krizinden hiç ders alınmadığını göstermektedir"

2008 yılının süt hayvancılığı için çok kötü bir yıl olduğu hatırlatılan açıklamada, "Zira yem fiyatları anormal şekilde artmış, süt fiyatları dibe vurmuş, üreticiler damızlıklarını kestirmiş, tüm bunların sonucunda ise et fiyatları zirve yapmıştı. 2010 yılı ortalarında ithalat kapıları önce aralanmış, sonra da ardına kadar açılmıştı. Bu krizin ülkemize sadece ithalat maliyeti 9,2 milyar dolar olmuştu. Bugün de süt üreticilerinin sorunlarına çözüm bulamazsak benzer sorunlarla karşılaşmamız kaçınılmazdır" denildi.

Ortak basın açıklamasında şu ifadelere yer verildi:

"Bu durumda;

- 2008 krizindeki gibi yaklaşık bir milyon -belki çok daha fazla- damızlık hayvan, kasaba giderse hayvancılığı tekrar nasıl canlandıracağız?
- İthalata yetecek paramız, doğan bir buzağının en az 2 yılda süt verebilecek seviyeye gelebildiği düşünülüğünde bu kadar zamanımız var mı?
- Dolar'ın 12,55 lira, Euro'nun 14,15 lira olduğu bir ortamda; tanesi 1.950-2.350 Euro (27.592 TL- 33.252 TL) olan damızlık hayvanları hangi paralarla getireceğiz?
- Kilosu 4,5 Euro'ya (63,68 TL) olan karkası Avrupa'dan nasıl getireceğiz?
- Üreticilere dağıtılmak üzere kilosu 2,7-3,2 Euro olan (38,20 TL-45,28 TL) besilik hayvanları nasıl getireceğiz?
- Borç yükü **altında** ezilen üreticilere hangi imkânlarla kredi kullandırıp bu hayvanları getirtireceğiz?
- Bu maliyetlerle üretim yapıldığında tüketicilerimiz ucuz et ve süt ürünlerine nasıl ulaşacak?
- Yoğun ithalat talebine paralel yabancı ülke fiyatlarının yükselişini nasıl önleyeceğiz?

· Her şeyden önemlisi satıcı ülkeler yeterli sayıda ve kalitede canlı hayvan ve et vermek istemezlerse ne yapacağız?"

Çiğ süt fiyatlarını enflasyon gerekçesiyle frenlemenin aslında dolaylı yoldan enflasyon ithal etmek anlamı taşıdığı kaydedilen açıklamada, "Üreticileri damızlık süt hayvanlarını kesip sektörden çıkmaya iten sebepleri iyi analiz etmeliyiz. Son dönemde çiğ süt fiyatları, enflasyonu artırır gerekçesiyle Gıda ve Tarımsal Ürün Piyasaları İzleme ve Değerlendirme Komitesi tarafından belirlenmekte ve Ulusal Süt Konseyi'ne (USK) açıklattırılmakta, konsey işlevsizleştirilip fiyat aslında bir anlamda frenlenmektedir. Ancak, bunu aşmak için tarafların USK'da bir araya gelip maliyetleri de dikkate alarak pazarlık usulüyle çiğ sütün gerçek fiyatı oluşturulmalıdır. Dünyada serbest piyasa ekonomisinden bahsedilen hiçbir ülkede böyle bir uygulamanın olduğu, olsa bile başarıya ulaştığı duyulmamıştır. Fiyata yapılan bu müdahale uzun vadede gerek üretici gerek tüketicinin hayrına olacak bir uygulama değildir. Kaynağı kurutmamız halinde et ve sütte yüksek enflasyon kaçınılmazdır. Uzun süre çiğ süt fiyatlarını sabitlemek, Ulusal Süt Konseyi'nin özenle hesapladığı maliyet kalemleriyle oynayarak maliyeti düşürmeye çalışmak üreticiyi üretimden uzaklaştırmaktan başka bir işe yaramaz. Bu şekilde davranarak, bugün bizim üreticilerimize verilmeyen o paraların çok daha fazlasını yarın ithalatla dış ülkelerin üreticilerine vermek zorunda kalırız. Rusya'nın buğdayda uyguladığı yüksek fiyatı ve vergileri unutmamalıyız, yaşananlar söylediklerimizin yanlış olmadığını göstermektedir" denildi.

"HAYVANLARI KASABA GÖNDERİYORUZ"

Milyonlarca üretici ve ailesi'nin 'hayvanları kasaba gönderiyoruz' diye çığlık attığı kaydedilen açıklamada, milyarlarca dolar harcanarak oluşturulan damızlıkların kasaba, üretimi artırmak için verilen milyarlarca liralık desteklerin boşa gitmemesi, 2008 yılında yaşanan krizin tekrar yaşanmaması için üreticilerin sesine kulak verilmesi gerektiği çağırısı yapıldı.

Açıklamada, "Eğer fiyatlar önümüzdeki dönem için hak ettiği oranda revize edilmeden bu şekilde uygulanmaya devam edecek olursa ne yazık ki hayvanların kasaba gidişi hızlanacak, bunu et krizi takip edecektir. Dünyanın süt sektörü gelişmiş hiçbir ülkesinde, süt üreticileri piyasanın acımasız çarklarına mahkûm edilmemiştir. Bu ülkelerde devlet her zaman üretici lehine pozitif bir ayrımcılık yapmaktadır. Çünkü bilinmektedir ki, 'süt üreticisi demek yerinde istihdam' demektir, 'süt üreticisi demek milyonlarca aile' demektir, 'süt üreticisi demek şehirlere göçün önlenmesi' demektir" denildi.

Ortak basın açıklamasında şu noktalara dikkat çekildi:

"Durdurulamayan yem fiyat artışları hem üreticiyi hem de süt sektörünün geleceğini tehlikeye sokmaktadır. **Dövize** bağlı gelişen yem fiyat artışları bir türlü

durdurulamamaktadır. Son bir yılda süt yemi fiyatı yüzde 51, besi yemi fiyatı yüzde 48, mısır silajı fiyatı yüzde 31, yonca fiyatı yüzde 29, saman fiyatı ise yüzde 15 artmıştır.

Üreticinin süt fiyatı hariç, hiçbir şeye etkili müdahale edilememektedir. Çiğ süt fiyatları enflasyonu artırıyor gerekçesiyle müdahaleye maruz kalmakta buna karşılık yem fiyatları, ilaç fiyatları, elektrik fiyatları, sanayicilerin satış fiyatları, marketlerdeki tüketici fiyatları hiçbir müdahaleye uğramamaktadır. Enflasyonun yükselişine bir gerekçe aranıyorsa sorun sadece üretici fiyatlarında değil tüm zincirde aranmalı, çözümlere buradan başlanmalıdır.

Üretici ne olacağını kestiremediği maliyet artışları karşısında nasıl üretime devam edecek, nasıl geleceğini planlayacak? Nasıl işletme ölçeğini büyütecektir? Üreticilerimizi sektörden küstürmemek, üretimden koparmamak, sektöre tutunmalarını sağlamak gerekiyor."

"SÜT/YEM PARİTESİ ÜRETİCİ ALEYHİNE İŞLİYOR"

Eldeki verilere göre üreticinin bir litre çiğ sütü Ekim ayı itibariyle ortalama 3 lira 2 kuruşa sattığı hatırlatılan açıklamada, "Bu ayda yemin kilosunu da 3 lira 30 kuruşa satın almıştır. Bir litre süt satarak alabileceği yem bir kilo bile etmemekte, 0,92 kilo etmektedir. Bu parite son yılların en düşük paritesidir. Yetkililerde şöyle de bir inanış olduğunu görüyoruz; zam yapılan ayda fiyata süt teşvikini de ekleyerek 1,3'te sabitlemeye çalışalım, sonraki aylarda ne olursa olsun. Ama iş maalesef öyle değil, yukarıda görüldüğü gibi tavsiye fiyat Temmuz-Aralık arasında 6 ay süreyle sabitlenmiştir fakat parite Ekim ayına kadar 1,03'ten 0,92'ye gerilemiştir. Bu gerilemenin sebebi yeme gelen zamlardır. Yetkilileri belirlenen pariteyi sütün sabitlendiği dönem boyunca korumaya yönelik tedbir almak için de çaba göstermeye davet ediyoruz" ifadelerine yer verildi.

"ÇİĞ SÜT FİYATI 4,95 TL OLMALI"

Ortak basın açıklamasında, "Üreticilerimiz yemin kilosuna Ekim ayında 3 lira 30 kuruş ödemişlerdir. 1,5 pariteye göre eline geçmesi gereken fiyat 4 lira 95 kuruş olmalıdır. Bunun altındaki fiyat sürdürülebilirlikten ve üreticilerimizin beklentilerinden uzaktır. Sektörde bu sorunların devam etmesi halinde süt üreticilerinin zarar görmesine ve yabancı ülkelerin çiftçilerinin ithalat yoluyla finanse edilmesine neden oluruz.

Üreticilerimiz Dünya fiyatlarını takip etmektedir. Ulusal Süt Konseyi'nin 3 lira 20 kuruşluk fiyatına göre 100 litre için ele geçen brüt fiyat 25,60 Euro'dur. 3 lira 2 kuruş net fiyata göre ele geçen fiyat ise 24,16 Euro'dur.

Gelişmiş ülkelerde 100 litre çiğ süt fiyatları ise şöyleydi; Yeni Zelanda'da 38,80 Euro, ABD'de 34,46 Euro, AB'de ise ortalaması 38,00 Euro'dur. Görüldüğü gibi gelişmiş ülke üreticileri talep ettiğimiz fiyatı almaktadırlar.

Ulusal Süt Konseyi, pariteyi göz önüne alarak üreticilerin beklentilerine cevap verecek fiyatı 3'er aylık dönemler halinde açıklamalı ve paritenin korunması sağlanmalıdır. Örneğin; 4 lira 95 kuruşluk fiyat açıklaması 1 Aralık 2021 ile 28 Şubat 2022 tarihleri arasında geçerli olmalı, sonrasında güncellenmelidir" denildi.

"HAYVANCILIK MİLLİ GÜVENLİK MESELESİ"

"Hayvancılık ülkemiz için bir millî güvenlik meselesidir" denilen açıklamada, "Ülkemizde 1 milyondan fazla süt işletmesi, 250 binden fazla da besi işletmesi vardır. Bu işletmelerde parasal değeri 55 milyar liradan fazla olan süt üretimi, 41 milyar liraya yakın da kırmızı et üretimi gerçekleşmektedir. Bunun derisi, sakatatı, üretilen ve sanayiye aktarılan süt ve et ürünleri, buna bağlı 7,6 milyar dolarlık ciroya sahip yem sektörü, 340 milyon dolara yakın dış ticareti, marketi, nakliyecisi, veteriner hekimi derken birçok kesimin buradan geçimini sağladığı söylenebilir. Böylesine önemli bir sektörün bel kemiği süt hayvancılığıdır.

Devletimizden daha önceki dönemlerde uyguladığı üzere hayvancılığımızın gelişimine önemli katkılar yapan süt primi, süt tozu desteği gibi teşvik uygulamaları başta olmak üzere diğer desteklerde de sektörümüzün güncel taleplerine göre politikalar uygulamasını bekliyoruz.

Pandemi bize çok büyük dersler verdi. Paranız da olsa gücünüzü üretimden alamıyorsanız her türlü dayatmalara ve baskılara boyun eğmek zorunda kalabilirsiniz. Özellikle olağanüstü dönemlerde istediğiniz fiyatlara değil dayatılan fiyatlara ürün almak zorunda kalır, vatandaşımızın ihtiyacını ancak öyle karşılayabiliriz" ifadelerine yer verildi.

Un fiyatları ikiye katlandı fırıncılar çaresiz!

Un fiyatlarına son dönemde gelen zamlar rekor seviyelere ulaştı.



Bir ayda 170 liradan 320 liraya yükselen un fiyatları karşısında çaresiz kalan fırıncılar ne yapacağını şaşırılmış durumda. Ekmeğin maliyetiyle birlikte en az 4 TL'ye satılması gerektiğini savunan fırıncılar, hükümetin un ve buğday fiyatlarına kalıcı bir çözüm bulmasını bekliyor. Millî Gazete'ye konuşan Fırıncılar Odası Başkanı Erdoğan Çetin ve fırıncılar, un zamları sürerken ekmeğe zam yapmanın da çözüm olmadığını söyledi.

Bir yılı aşkın bir süredir her ay artan un fiyatları son dönemde peş peşe gelen zamlarla rekor seviyelere yükseldi. Geçtiğimiz ay 170 TL'ye satılan 50 kiloluk un çuvalı bu ay 320 TL'ye kadar yükseldi. Ekonomik kriz, döviz kurları ve hayat pahalılığı derken beli iyice bükülen vatandaşın temel tüketim ürünü olan ekmeğe yeni zammın kapıda olduğunu gösteren bu tablo karşısında fırıncılar da şaşırılmış durumda. Un fiyatlarına gelen zamlar ve artan maliyetlerle birlikte ekmeğin en az 4 TL olması gerektiğini söyleyen fırıncılar, hükümetin kalıcı bir çözüm getirmesini bekliyor. Un fiyatlarında yaşanan anormal artışlarla ilgili Millî Gazete'ye konuşan Fırıncılar Odası Başkanı Erdoğan Çetin ve fırıncılar, önemli açıklamalarda bulundu.

“UN ZAMLARI DEVAM EDERKEN EKMEK 4 LİRA OLSA NE OLACAK?”

Fırıncılar Odası Başkanı Erdoğan Çetin, “Ekmek fiyatlarına yönelik yapılan tartışmalar durduk yere çıkmıyor. Hiçbir fırıncı ortada bir sebep yokken ekmeğe zam

yapmak istemez. Buğday fiyatları son dönemde çok yükseldi. Burada ekmeğe zam yapmak sorunu çözmez. Bakanlığın buğday fiyatlarına bağlı olarak yükselen un fiyatlarını kontrol altına alması gerek. Ekmeğe her zam yapıldığında fırıncıların satış kaybı oluyor. Un zamları devam ederken ekmek 4 lira olsa ne olacak?” ifadelerini kullandı. Fırıncı esnafının yaşadığı sıkıntılara devletin kalıcı çözüm üretmesini isteyen Çetin, “Fırıncıların temel sorunu aslında sürekli artan buğday fiyatları. Şu an yaşadığımız normal bir durum değil. Mayıs ayında kilosu 2 TL olan buğday ne oldu da şimdi 5 TL’ye yükseldi. Türkiye’de buğday üretiminin yeterli olduğunu düşünüyorum. Her gün hatta her saat artan un fiyatları kabul edilebilir bir şey değil. Artık fırıncılar ekmek zammı yapmak istemiyor, kalıcı bir çözüm bekliyor” şeklinde konuştu.

“UN FİYATLARI NEREDE DURUR BİLMİYORUM”

Fırıncı Taner Karanfil, un fiyatlarının artık saatlik değiştiğini söyleyerek, “Önceden un fiyatlarına senede bir sefer makul bir zam oluyordu hepsi o kadar. Ancak şimdi çok farklı bir durum var. Anlık fiyat artışı oluyor. Artık herkes zamlara alıştı. Biz fırıncılar olarak un fiyatlarına gelen zamlara alıştık, müşterilerimiz de ekmek fiyatlarına yapılan zamlara alıştı. Geçen ay 50 kg’lık un çuvalını 170 TL’ye alıyorduk ama geçtiğimiz gün aynı un çuvalını 320 TL’ye aldık. Bu iş nereye kadar gider, un fiyatları nerede durur bilmiyorum. Fırıncıların tutunabileceği bir piyasa kalmadı” diye konuştu. Fırıncıların maliyetlerine de dikkat çeken Taner Karanfil, “Sadece un fiyatları artmıyor. Yağ fiyatları da aldı başını gidiyor. Geçtiğimiz yıl aldığımız sıvı yağ şimdi neredeyse yüzde 70 civarında zamlanmış durumda. Bir koli maya da 150 TL olmuş. Odunun tonu 1.500 TL olmuş. Durum böyleyken ekmek 2,5 TL’den satılamaz. Şu an 2,5 TL olan ekmek inanın birçok fırının maliyetlerini bile karşılamıyor. Ekmek yarın 4 TL olsa bile fırıncı esnafı rahat bir nefes alamaz” açıklamalarında bulundu.

“UNA ARTIK HER GÜN ZAM GELİYOR”

Pastaneci Necip Karakaş, un fiyatlarının şeker fiyatlarını geçtiğini söyleyerek, “Un, şeker ve yağ bizim hammaddemiz. Biz artık her hafa bu 3 temel hammaddemize gelen zamlarla başa çıkamıyoruz. Una artık her gün zam geliyor. Bu maliyet artışlarını biz ürünlere yansıtamıyoruz. 1 haftada un çuvalına 40 TL zam geldi ve bu durum aylardır devam ediyor. Geçen yıl benim haftalık maliyetim 7 bin TL civarındaydı ve belli bir standarttaydı. Ancak bu yıl maliyetim 14 bin TL’yi geçti. 2 katından fazla maliyet artışına karşı biz ürün fiyatlarını 2 kat artıramadık” dedi. Karakaş, “Bir pastaneci olarak maliyetler bu şekilde artarsa kepenk kapatmayı düşünüyorum. Artık bir önlem alınması lazım yoksa çok geç olacak. Durum böyle devam ederse birçok fırıncı, pastaneci ve börekçi kapanmak zorunda kalacak. Bu ülkeye yazık değil mi?” dedi.

Avrupa Parlamentosu tarım politikası reformunu onayladı

Avrupa Parlamentosu (AP), küçük üreticilerin ve çevre dostu üretimin desteklenmesinin amaçlandığı tarım politikası reformuna onay verdi.



Strazburg'da gerçekleştirilen AP Genel Kurul oturumunda, Avrupa Birliği'nin (AB) yeni ortak tarım politikasını içeren paket oylandı.

AP milletvekilleri, küçük ölçekli çiftlikleri ve sürdürülebilir tarım yöntemlerini destekleyecek reform paketini oy çokluğuyla kabul etti.

Pakete göre, 2023'te yürürlüğe girecek yeni tarım politikası, biyoçeşitliliği güçlendirecek. Çiftçiler iklime zarar vermeyen ve çevre dostu uygulamalara yönelecek.

Üye ülkeler, kırsal kalkınma bütçesinin en az yüzde 35'ini ve doğrudan ödemelerin en az yüzde 25'ini çevre ve iklim dostu tedbirlere ayıracak.

Doğrudan ödemelerin en az yüzde 10'u küçük ve orta ölçekli üreticileri desteklemek için kullanılacak. Ortak tarım bütçesinin en az yüzde 3'ü genç çiftçilere ayrılacak. Fiyat veya piyasa dengesizlikleri gibi acil durumlarda kullanılmak üzere 450 milyon euroluk kriz fonu oluşturulacak.

AB toplam bütçesinin yaklaşık üçte biri, tarım politikasına ve bu alandaki desteklemelere ayrılıyor.

Söz konusu program çerçevesinde 2021-2027 döneminde yapılacak ödemelerin toplam tutarının 300 milyar euroyu aşacağı öngörülüyor.

Gübre ve zirai ilaç satışları geçici olarak durdu

Döviz kurlarında yaşanan sert yükseliş, ham maddesinin önemli bir kısmı ithal olan gübre ve zirai ilaç şirketlerinin bayilere fiyat verememesi ve satışları geçici olarak durdurmasına yol açtı.



İRFAN DONAT

Kurdaki sert yükseliş bir yandan tarımsal girdi fiyatlarını hızla artırırken, öte yandan satışları da durma noktasına getirdi.

Kimyasal gübre ve zirai ilaç şirketleri, Türkiye'nin farklı bölgelerindeki bayilerine "satışlarımız geçici olarak durdurulmuştur" şeklinde genel duyuru ilanı göndermeye başladı.

Bayilere giden çiftçiler de gübre ve zirai ilaç almak isterse benzer yanıtlarla karşılaşılıyor.

Bloomberg HT'nin ulaştığı ve isminin açıklanmasını istemeyen bazı gübre ve zirai ilaç şirketlerinin yöneticileri, satışların durdurulmasına gerekçe olarak, "Kurdaki yukarı yönlü sert yükselişler ham madde fiyatlarımızı da yukarı çekiyor. Artık fiyat belirleyemiyoruz. Sattığımız ürünün yerine mal koymakta zorlanıyoruz. Ham maddeye erişim sıkıntıları yaşıyoruz. O yüzden geçici süre satışları durdurmak zorunda kalıyoruz" diyorlar.

24.11.2021

Toptan mazot alımlarında da benzer bir durum söz konusu. Ton bazında mazot alımı yapmak için bayilerle görüşüldüğünde “toptan satışların durduğu” yönünde cevap alınıyor.

Öte yandan benzer bir durum mısır ve arpa gibi tarım emtia piyasalarında da yaşanıyor. Tüccarlar, fiyatların gidişatını kestiremediği için ellerindeki malları satmak istemiyor. Artık vadeli satışlar söz konusu olmazken, ürün satanların da peşin satış yaptığı belirtiliyor.

Dolarda yükseliş eğilimi devam ediyor

Dün, tarihinin en sert değer kayıplarından birini yaşayan ve dolar karşısında 13,50 zirvesini gören Türk Lirası, bu sabah 13 seviyelerinde işlem görüyor. Euro/TL ise 14,55 seviyelerinde...



Eylül ayından bu yana kesintisiz olarak değer kaybını sürdüren Türk Lirası, dün tarihinin en sert kayıplarından birini yaşadı. Gün içerisinde 2,15 lira yükselen dolar/TL'de değer kaybı bir ara yüzde 18'in üzerine çıktı. 13,50'yi gören dolar/TL, akşam saatlerinde 13 liranın altında dalgalandı ve bu sabah 12,75-12,80 civarında değerleniyor.

Tarihi zirvesini 15,20'ye taşıdıktan sonra akşam saatlerinde yönünü 14,50'nin altına çeviren euro/TL de 14,45 seviyelerinden el değiştiriyor.

Risk pirim bir yılın zirvesinde

Türkiye'nin kredi temerrüt risk primi (CDS), 2021 Mart ayındaki Türkiye Cumhuriyet Merkez Başkanlığı değişikliği sonrasındaki seviyesini de geride bırakarak 489 baz puan ile 1 yılın zirvesine tırmandı.

Dün 770 lirayı gören gram altın 735 lirada

Gram altın, salı günü küresel altın fiyatlarındaki gerilemeye rağmen dolar/TL'nin 13 seviyesini aşmasıyla 770 TL'nin üzerini görerek rekor tazelemişti. Altının gram fiyatı bu sabah ise 730-740 lira aralığında seyreliyor. Dün, güne 660 lira bandında başlayan gram altın bir günde 100 lira değerlenmişti.

Erdoğan, Kavcıoğlu ile görüştü

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, konuya yakın bir kaynağın Bloomberg'e verdiği bilgiye göre Merkez Bankası Başkanı Şahap Kavcıoğlu ile bugün Ankara'da bir araya geldi. Görüşmeye ilişkin detay paylaşılmadı. Merkez Bankası konuya ilişkin yorum yapmadı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın dün kabine toplantısı sonrası düşük faiz politikalarında kararlı olduklarını yineledi. Erdoğan düşük faizlere ilişkin, "Bu politika ile biz ne yaptığımızı, ne için yaptığımızı, nasıl yaptığımızı hangi risklerle karşı karşıya bulunduğumuzu, sonunda ne elde edeceğimizi gayet iyi biliyoruz" derken, süreci "ekonomik kurtuluş savaşı" olarak niteledi.

Cumhurbaşkanı, faizlerin düşük tutulmasını memnuniyet verici olarak niteleyerek, TL'deki değer kaybı nedeniyle meydana gelen fiyat artışlarının yatırımları doğrudan etkilemeyeceğini ifade etti.

Merkez Bankası'ndan uyarı geldi

Merkez Bankası, dün akşam Türkiye piyasaları kapandıktan sonra döviz kurlarındaki aşırı oynaklığa ilişkin açıklama yaptı. Açıklamada, Merkez Bankası'nın uygulanmakta olan dalgalı kur rejimi altında kur seviyesine ilişkin bir taahhüdü olmadığı belirtilirken şöyle denildi:

"Döviz piyasalarında gerçekçi olmayan ve iktisadi temellerden tamamen uzak, sağlıklı fiyat oluşumları gözlemlenmektedir. Şirketlerimiz ve vatandaşlarımızın aşırı oynak piyasa koşullarında iktisadi temellerden tamamen uzak değerlerden işlem yaparak olası kayıplara karşı uyarılması lüzumu üzerine bu açıklamaya gerek duyulmuştur."

ATO Başkanı Baran: Geleceğe yönelik hesaplar yapabildiğimiz bir sürece kavuşmak istiyoruz

Ankara Ticaret Odası (ATO) Yönetim Kurulu Başkanı Gürsel Baran, yüksek faiz ve kur oynaklığının ekonomiye zarar verdiğini belirterek, "Stabil, önümüzü görebildiğimiz, geleceğe yönelik hesaplar yapabildiğimiz bir sürece kavuşmak istiyoruz." dedi.



Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın, Kabine Toplantısı sonrasındaki ekonomiye ilişkin açıklamalarını değerlendiren Ankara Ticaret Odası (ATO) Yönetim Kurulu Başkanı Gürsel Baran, Türkiye'nin jeopolitik olarak önemli bir noktada bulunduğunu, ekonomik ve siyasi açıdan güçlü olmak zorunda olduğunu söyledi.

Ülke olarak zor bir dönemden geçildiğine işaret eden Baran, "Tüm dünyayla birlikte koronavirüs pandemisi yaşadık. Dünya ekonomisi küçülme yaşadı ve şimdi tedarik zincirlerinin bozulması nedeniyle taleplerin karşılanamaması gibi durumlarla karşı karşıya kalınıyor. Bu sürecin geçici olduğunu bilmemiz gerekiyor." görüşünü aktardı.

Yüksek faiz ve kur oynaklığının ekonomiye zarar verdiğine dikkat çeken Baran, şunları kaydetti: "Stabil, önümüzü görebildiğimiz, geleceğe yönelik hesaplar yapabildiğimiz bir sürece kavuşmak istiyoruz. Pandemi tüm olumsuzluklarına rağmen Türkiye'ye yatırım, üretim ve ihracat için önemli fırsatlar sunacaktır. Türkiye dünyanın tedarik merkezi olabilecek kapasitededir. Üretimini geliştiren, ihracat yapan, cari açığını kapatan bir ülke olabilecek kapasitemiz mevcut. Bunun için, yaşadığımız süreçte birlik ve beraberlik içinde olmamız, ülkemizin geleceğini tek hedef olarak belirleyerek buna göre çalışmamız gerekiyor. Tam bağımsızlık için ekonomik gücümüzün artması amacıyla tüm gücümüzle çalışmaya devam edeceğiz. Başka Türkiye yok."

Erdoğan, Kavcıoğlu ile görüştü

Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Merkez Bankası Başkanı Kavcıoğlu, Türk Lirası'nda yaşanan sert kayıpların ardından bir görüşme gerçekleştirdi.



Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, konuya yakın bir kaynağın Bloomberg'e verdiği bilgiye göre Merkez Bankası Başkanı Şahap Kavcıoğlu ile bugün Ankara'da bir araya geldi.

Görüşme, Dolar/TL kurunun geçen haftadan bu yana devam eden sert değer kayıplarının ardından gerçekleşti.

Görüşmeye ilişkin detay paylaşılmadı. Merkez Bankası konuya ilişkin yorum yapmadı.

Hazine'den iki ihalede 4,5 milyar liralık satış

Hazine ve Maliye Bakanlığı, bugün düzenlenen iki ihalede toplamda 4,5 milyar lira borçlandı.



Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından bugün düzenlenen iki ihalede ROT dahil toplamda 4.5 milyar TL satış yapıldı.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, ihalelerde toplam 1 milyar 129.5 milyon TL borçlandı. İhaleler öncesinde kamu kuruluşlarına ve piyasa yapımcılarına yapılan 3 milyar 400 milyon TL net rot satışlarla birlikte bugünkü toplam satış tutarı 4 milyar 529,5 milyon TL 'ye ulaştı.

Sabit kuponlu tahvil ihalesine 2,2 milyar liralık teklif

20 Eylül 2023 itfa tarihli, 2 yıl vadeli, 6 ayda bir yüzde 8,6 kupon ödemeli sabit kuponlu devlet tahvilinin yeniden ihraç edildiği yarın valörlü ihalede net 629.3 milyon TL satış yapıldı.

İhaleye nominal olarak 2 milyar 184.1 milyon TL teklif gelirken, nominal satış 625,1 milyon olarak gerçekleşti.

İhalede; ortalama minimum fiyat 98.963 TL, ortalama fiyat 99.068 TL, ortalama basit faiz 19.79yüzde , ortalama bileşik faiz yüzde 20,77 oldu.

Değişken faizli tahvil ihalesinde net satı 510 milyon lira

24.11.2021

13 Eylül 2028 itfa tarihli, 7 yıl vadeli, 6 ayda bir kupon ödemeli, değişken faizli devlet tahvilinin yeniden ihraç edildiği yarın valörlü ihalede net 510,2 milyon TL satış yapıldı.

İhaleye nominal olarak 1 milyar 886 milyon TL teklif gelirken, nominal satış 527 milyon olarak gerçekleşti. İhalede; ortalama minimum fiyat 96.267 TL, ortalama fiyat 96.802 TL,

Dönemsel faiz yüzde 9,86 oldu.

Akaryakıt ürünlerine 1 liranın üzerinde zam bekleniyor

TL'de yaşanan değer kaybının ardından akaryakıt ürünlerine 1 lirayı aşan zamların gelmesi bekleniyor.



Dolarda yaşanan yükselişin akaryakıt ürünlerine fiyat artışı olarak yansımaları sürüyor.

Bloomberg HT'nin haberine göre, bu gece yarısından geçerli olmak üzere benzinde 1 lira 1 kuruş, motorinde 1 lira 5 kuruş, otogazda 65 kuruş zam bekleniyor.

Zammin ilgili kurumların onayı ile devreye alınacağı belirtiliyor.

Kılıçdaroğlu'ndan Bahçeli'ye: Erken seçimin kapısını aç

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu ve Gelecek Partisi Başkanı Ahmet Davutoğlu ekonomiye ilişkin toplantının ardından ortak basın açıklaması yaptı. Kılıçdaroğlu burada yaptığı konuşmada MHP Lideri Devlet Bahçeli'ye seslenerek "Yüreğinde bir damla millet sevgisi varsa, erken seçimin kapısını aç" diye konuştu.



CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu ile Gelecek Partisi Genel Başkanı Ahmet Davutoğlu, dövizdeki rekor artışın ardından CHP Genel Merkezi'nde biraraya geldi.

Toplantı sonrası iki lider kameraların karşısına geçti ve açıklamada bulundu.

Gelecek Partisi Genel Başkanı Ahmet Davutoğlu, döviz kurundaki artışa yönelik CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu ile yaptığı görüşme sonrasında, "Erken seçim demiyorum, hemen seçim, şimdi seçim" diye konuştu.

Davutoğlu özetle şunları söyledi:

"Yaşadıklarımız herhangi bir ekonomik kriz olarak yansıtılamaz. Herkes dışarıdan bir saldırıdan bahsediyor. Bu tablo, iktidarın yanlış politikaların ürünüdür. Dışarıdan müdahale olsaydı, Erdoğan bilir, 1 Mart tezkeresi reddedildiğini ülkede kriz beklentisi oluştu ama dolar 1.62 çıktı geri döndü. Hükümete 6 maddelik bir çağrıda bulunmak istiyorum. Artık bu yanlış yolda devam etmeyin:

Türk lirasının değeri onurumuzdur. Bugün yaşanan gelişmelerle elinde fırsatçı şekilde dolar biriktiren bir kitle ile Türk lirasını cebinde taşıyan milyonlar arasında geniş bir

uçurum vardır. Bir tarafta dolarla yaşayanlar, bir yandan da Türk lirası ile yaşayanlar arasında gelir adeletsizliği var.

Dolar karşısında her gün Türk lirasının değerini düşüreceksiniz sonrada dış mihraklara kafa tutuyoruz diye bunlar yaşanıyor diyeceksiniz.

Bütçe artık geçerliliğini yitirmiştir. Türkiye ödemeler düzeni sarmalına giriyor. Bunun sorumlusu bu yönetim biçimidir. Her açıklama füze gibi Türk ekonomisini vuruyor. 12 bin dolara alışmış orta sınıfın erimesinin risklerini herkesin görmesi lazım.

Erdoğan'a çağrıda bulunuyorum: Bu hataları hamasetle örtme çabanız size de ülkeye de en büyük cezayı verecektir.

Başta TÜİK ve Merkez Bankası olmak üzere büyük bir çözülme yaşanıyor. Kurumsal bir yenilenmeye büyük bir ihtiyaç var.

Erken seçim demiyorum hemen seçim diyorum. Kimse ümitsizliğe kapılmasın en zor şartlarda Kurtuluş Savaşı'nı omuz omuza yapmışsak, yeniden yapacak insan birikimine sahibiz."

**Kılıçdaroğlu'ndan Bahçeli'ye: Erken seçimin kapısını aç, kardeşim
CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu da AK Parti'de yaşanan gelişmeler üzerine ekonomi kurmaylarının bir toplantı yaptığını belirterek, "Bugün partide oturup toplantı yaptılar, neden daha önce toplanmadınız? " diye sordu.
Kılıçdaroğlu, Cumhur İttifakı'nın ortağı Devlet Bahçeli'ye seslenerek, "Yüreğinde bir damla millet sevgisi varsa, erken seçimin kapısını aç kardeşim." diye erken seçim çağrısı yaptı.**

Kılıçdaroğlu şunları söyledi:

"11 Ağustos 2018'de bir ekonomik kriz çıkacağını açıklamıştım. Bir şey yapılmadı. Arkasından 18 Mayıs 2020'de ekonomik buhrandan nasıl çıkarız diye 16 maddelik bir açıklama yaptım.

Ve geldik bu tablodan sonra kara kış fonu kurun, önlem alın diye çağrıda bulundum. Açık ve net piyalarda yangın var. Piyasalar durmuş vaziyette, en küçüğünden en büyüğüne herkesin kafasında kocaman bir soru işareti var. Kimse önünü göremiyor. Bugün partide oturup toplantı yaptılar, neden daha önce toplanmadınız?

Türkiye Cumhuriyeti bir kişiye devredilebilir mi? Böyle bir devlet geleneği Mete Han'dan beri hiç olmamıştır. Fiyat istikrarından sorumlu kurum fiyat istikrarını sağlayamıyor. Yetkisi elinde alındı, kim aldı? Erdoğan aldı bir kararname ile.

Böyle bir tabloyu görmedim, yaşamadım da. Öyle bir noktadayız ki, döviz kuru elektrik sayacından daha hızlı çalışıyor.

24.11.2021

Bu kafayla bu ülkenin sorunlarını çözemezler, kapasiteleri yoktur. Fatura vatandaşa çıkıyor.

Bu ülke bizim ülkemiz, başka gidecek bir yerimiz yok. Dolayısıyla bir araya gelmeliyiz. Türkiye'yi bu karanlık kuyudan çıkarmalıyız. Cumhuriyet'in bütün deneyimleri var, buradan çıkılabilir.

Seçim. Millete niye güvenmiyorsunuz ya? Neden kaçırıyorsunuz? Türkiye en derin krizlerinden birini yaşıyor. Suçu dış güçlere atıyorlar. Türkiye bu kadar zayıf mı ya? Milli diyorlar, yerli diyorlar; bunlar ne yerlidir ne millidir. Bir insan kendinde olmadığı birşeyi dillendirir.

Bahçeli'ye seslenmek istiyorum: Yüreğinde bir damla millet sevgisi varsa, erken seçimin kapısını aç kardeşim."

Yayıncılıkta kur çıkmazı

Rekor kur artışıyla mücadele eden yayıncılık sektörü ciddi bir yıkımla karşı karşıya. Sektör temsilcileri iktidara acil önlem çağrısında bulundu.



İşil ÇALIŞKAN

Pandemi döneminde ciddi kan kaybeden yayıncılık sektörü şimdi de kur artışıyla mücadele ediyor. Ülkedeki kur artışı birçok sektörde olduğu gibi yayıncılık sektörünü de çıkmaza soktu. 2005 yılından bu yana kâğıt ithalatı yapan yayıncılık sektörü dolar ve avro kurundaki değişime mahkûm. Son bir yılda kitap kapak kâğıdındaki zamlar yüzde 100'ü aştı.

AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Kabine toplantısı açıklamalarının ardından yeniden yükselişe geçen dolar dün itibarıyla 13,40'ı gördü, avro ise 15 TL'yi aştı. Bu rekor artış sonucu yayıncıları nasıl günlerin beklediğini merak konusu oldu. Yayıncılar Kooperatifi Başkanı Elif Akkaya ve Yayıncılar Telif Hakları ve Lisanslama Meslek Birliği (YAYBİR) Yönetim Kurulu üyesi Ünal Koçak'a sorduk.

Türkiye'de üretimin dışarıdan ithal edilen hammaddeyle yapıldığını hatırlatan Yayıncılar Kooperatifi Başkanı Elif Akkaya, "Kâğıt burada ana hammadde. Ama matbaa sürecindeki tüm ürünler de aynı durumda. Matbaalar 6 ay içinde ikinci kez zam yapmak zorunda kaldı. Yurt dışı telif ödemeleri de döviz kurlarına bağlı olarak şu anda sürekli artıyor. Zaten 1 yıldır sürekli artış halindeydi döviz kurları, avro 6 buçuktan buralara geldi. Bu artışlar ya daha az üretmeyi ya da daha pahalı bir üretim maliyetine neden oluyor. Sonuçta bu kitap satış fiyatlarında astronomik artış anlamını taşıyor" dedi ve ekledi: "Zaten pandemi nedeniyle dağıtım ağları daralmış, kitabevleri kapatmaya kadar gitmiş, üretim azalmış ve hâlâ etkileri yakıcı şekilde kendini

hissettirirken şimdi de üretememe durumuna geldik."

Akkaya, Yayıncılar Kooperatifi olarak çok kaygılı olduklarını ifade ederek, kültürel alanın devamlılığı basılı eserlerin üretilmesine bağlıdır. Biz, basılı eserleri, kitap, dergi ve gazeteleri temel ihtiyaçlarımızdan biri olarak görüyoruz. Siyasi iktidarın acilen önlem alması gerekiyor. Temel ihtiyaçların hammaddeleri sübvansede edilmek zorunda. Aksi takdirde yayıncılık sektörünü büyük yıkımlar bekliyor. Üretemeyecek öncelikle, ürettiği ve şu anda satış yaptığı kitapların getirisi yeniden o kitabı yayınlamaya yetmeyecek. Üretse de satamayacak çünkü bu ekonomik kriz okurun satın alma gücünü de muazzam ölçüde etkiliyor" şeklinde konuştu.

Elif Akkaya

Acilen hammaddenin yeniden Türkiye’de üretimi konusunda adımlar atılması gerektiğini vurgulayan Akkaya, alınması gereken önlemleri şöyle sıraladı: "Dövizin yükselmesine neden olan iktisadi politikalardan acilen geri dönülmesi. Kültür hayatımızın devamlılığını sağlamak üzere kâğıt ithalini devlet eliyle yapmak dahil çok çeşitli sübvansede kanallarını oluşturması. Bugün kâğıt ithalinde uygulanan; kitap kâğıdında yüzde 8, Bristol’de yüzde 18 KDV uygulamasının acilen sıfırlanması. Kâğıt ithalinde Gümrük Birliği’nden kaynaklanan imtiyazların AB dışındaki ülkelere yapılan ithalata da uygulanmasıdır."

Ünal Koçak

Penguen Kitabevleri ve İthaki Yayınları’nın kurucusu, Yayıncılar Telif Hakları ve Lisanslama Meslek Birliği (YAYBİR) Yönetim Kurulu Üyesi Ünal Koçak ise 12 yıldır hiç zam yapmamışken bu yıl iki kez zam yapmak zorunda kaldıklarını vurguladı. "Artık kitap üretilemez hale geldik" diyen Koçak, Bunun çok ciddi bir yansıması olacağını şu sözlerle ifade etti: "Yayınlayıp üzerine fiyat koymanız da çare değil. Çünkü onu önce yayınlayabiliyor olmanız gerekir. Bir kitabın eskiden maliyeti 2 bin baskıda 20 bin liraysa şimdi 50 bin lira. Önce o 50 bin lirayı tedarik edip yayınlayabilir olmanız gerekir ki sonra onu satışa sunun ve oradan elde ettiğiniz gelirle yeni kitap üretebilirsiniz... Bu sarmal birçok yayıncıyı ciddi sıkıntıya sokacak."

Kur artışının yayıncılıkta çeşitliliği öldürebileceği tehlikesinin altını çizen Koçak, "Alternatif yayıncılık yapanların çok zorluk yaşayacağı bir döneme giriyoruz" dedi ve şöyle devam etti: "Bunun bir tane çözümü var o da kamunun yayıncılığa destek olması... Başka hiçbir çözümü yok."

Ekmek zammı kaçınılmaz



Ali Ekber YILDIRIM

24 Kasım 2021 Çarşamba

Türkiye, günlerdir ekmek zammını konuşuyor. Ekmek 4 lira hatta 5 lira olur mu? diye soruluyor. Ekmeğin hammaddesi un, unun hammaddesi buğday. Buğday üretemezsen, ithalata bağımlı olursan ekmek 4 lira da olur, 5 lira da olur. Gün gelir ithal buğdayı da bulamazsan kıtlık bile olur. Bu nedenle yıllardır üretim, üretim diye yazıyoruz, anlatıyoruz ama birileri anlamak istemiyor.

Elbette bu yılın özel koşulları var. Kuraklık, pandemi, iklim değişikliği, dünyada artan talep ve buna bağlı olarak artan fiyatlar. Türkiye'de de birçok üründe olduğu gibi buğday, un ve ekmek fiyatlarını da artırıyor.

Türkiye'nin buğday üretim alanları daralıyor. Son 10 yılda 9,2 milyon hektardan 6,8 milyon hektara düştü. Verimlilik artışı nedeniyle alan bazındaki daralma bir anlamda üretime çok yansımada. Buğday üretimi uzun yıllar ortalaması 20 milyon ton.

Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre, 2020 yılında 20.5 milyon ton olan buğday üretim miktarı 2021'de yapılan son tahminlere göre 17 milyon 650 bin ton. Bu, son 14 yılın en düşük üretim seviyesi. Amerika Tarım Bakanlığı (USDA) ise Türkiye'nin buğday üretiminin 16.5 milyon ton olduğunu aylar önce tahmin etmişti.

Üretimdeki düşüşün temel nedeni özellikle Güneydoğu, Doğu ve İç Anadolu Bölgesi'nde etkili olan kuraklık.

Buğday fiyatı nereden nereye çıktı?

Buğdayda hasat henüz başlamadan, Mayıs ayı başında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan Toprak Mahsulleri Ofisi'nin ekmeklik buğdayı ton başına 2 bin 250 liradan, makarnalık buğdayı ise ton başına 2 bin 450 liradan alacağını açıkladı. Açıklanan fiyat piyasada o dönemki fiyatın biraz altındaydı. Üretimin az olacağını ve yılbaşına doğru buğday fiyatının çok yükseleceğini hesaplayan "yatırımcılar" döviz, altın, hisse senedi alır gibi buğday olarak lisanslı depolara koydu. Küçük çiftçi, borçlarını kapatmak, ihtiyaçlarını karşılamak için buğdayı ton başına 2 bin 200 liraya

daha sonra 2 bin 300 liraya sattı. Durumu kısmen iyi olan çiftçi buğdayı biraz daha bekletti.

Bugün fiyatlara bakıldığında, Türkiye Ürün İhtisas Borsası verilerine göre ekmeklik buğdayın tonu ortalama 4 bin 200-4 bin 300 lira aralığında. Makarnalık buğdaylar ortalama 4 bin 500 lira seviyesinde.

Un sanayicisine "ucuz buğday"da fiyatı durdurmadı

Toprak Mahsulleri Ofisi, 30 Haziran 2021'den bugüne 5 kez buğday ithalat ihalesi yaptı. Yarın (25 Kasım'da), 385 bin tonluk 6.ihale yapılacak. Toprak Mahsulleri Ofisi'nin buğday ithalatı 2 milyon tona ulaştı. Tonu 340 doları bulan, yani 4 bin liranın üzerinde ithal edilen buğday, ton başına 2 bin 475 lira ile 2 bin 525 liradan un sanayicilerine satılıyor. Un sanayicileri destekleniyor. Neden? Una zam yapılmasın diye. Ekmek fiyatı artmasın diye. Bunun faturasını da vatandaş olarak yine bizler ödüyoruz. Toprak Mahsulleri Ofisi'nin görev zararı Hazine tarafından karşılanıyor. Yani ekmek zamlanmıyor diye sevinirken dolaylı olarak faturasını tüketici, halk ödüyor.

Fırıncılar, buğday hasadının başladığı mayıs ayı sonunda unun 50 kiloluk çuvalını 160-170 liradan alırken bugün 300-320 lira arasında. Toprak Mahsulleri Ofisi'nin ucuz buğday uygulaması da fiyat artışını durdurmaya yetmiyor. Çünkü sektörün tamamı ucuz buğdaydan yararlanamıyor. Ayrıca, enerji başta olmak üzere birçok diğer giderler de zamları zorunlu hale getiriyor.

Ekmekte unun maliyeti yüzde 30 seviyesinde. Diğer maliyet ve giderler de hesaba katıldığında ekmek zammı kaçınılmaz görünüyor. Fırıncılar ekmeğe zam yapmazsa zarar eder ve iflasa kadar gider. Nitekim sektörden çekilenler var.

Buğdaya zam gelince un sanayicisi bunu fiyatına yansıtıyor. Fakat, una zam geldiğinde fırıncı bunu hemen ekmeğe yansıtamıyor. Çünkü ekmeğin fiyatını fırıncı belirleyemiyor.

Bir süreden beri ekmek fiyatları baskı altında tutularak yapılmazsı gereken zam oranları tam olarak yansıtılmıyor. Unu daha pahalıya alan fırıncı esnafı bu zammı ekmeğe yansıtamıyor. Fiyatları uzun süre baskı altında tutmak mümkün değil, yakın zamanda şekerde yaşandığı gibi bir yerden patlak verir.

Hiç kimse ekmek fiyatına zam yapılmasını istemez. Ama buğday fiyatı artarken, un fiyatı artarken, fırıncıya "hayır sen zam yapamazsın" demek iflasını istemek olur.

Buğday üretimi 30-40 milyon tona çıkarılmalı

Gelişmelere bakılırsa bunlar daha iyi günler, asıl zor günler gelecek yıl yaşanabilir. Artan döviz fiyatları, gübre, mazot başta olmak üzere tarımsal girdilere yapılan zamlar tarımsal üretimi yapılamaz hale getiriyor. Buna karşı hükümetin aldığı bir önlem de yok. Tam tersine bu yıl birçok destekte artış bile yapılmadı.

Türkiye'nin mutlaka buğday üretimini artırması gerekiyor. Oysa Türkiye buğday ithalatını artırıyor. Türkiye, buğday ithal ediyor ama bunu işleyerek un, makarna, bisküvi vb. ürünler ihraç ediyor. Un ihracatında 7 yıldır dünya lideri, makarna ihracatında 4.sırada. Bunlar doğru. Fakat, soframızdaki ekmeğimizin de en azından bir bölümü artık ithal buğdaydan elde ediliyor. İthalat artık eskisi gibi ucuz değil. Toprak mahsulleri ofisi geçen hafta 385 bin ton buğday ithalat ihalesi yapacağını ilan ettiğinde dolar 10 lira seviyesindeydi, bu satırları yazdığımızda 12,7 liraydı. Daha ihale yapılmadan dolar 2,7 lira arttı

Un ve makarna ihracatının yerli buğdaya dayalı olarak yapılması büyük öneme sahip. Türkiye buğday üretimini 30-40 milyon tona çıkarması gerekiyor. Bunun için yeterli alan var, tohum var, çiftçi var. Yeterli destek yok. Buğday üreten çiftçinin para kazanması gerekiyor.

Çiftçinin ürettiği buğday üzerinden yatırım yapanlar para kazanıyor. Buğdayı un yaparak satan un sanayicileri para kazanıyor. Unu ekmek yapan fırıncılar para kazanıyor. Ama çiftçi para kazanamıyorsa o zaman bu sistemde yanlışlık var. Bunun mutlaka düzeltilmesi gerekiyor. Çiftçinin de para kazanacağı bir sistemin oluşturulması gerekiyor

2022 için iyimser tablo yok

2022 yılı için ne yazık ki iyimser konuşamıyoruz. Özellikle gübre ve mazot fiyatlarındaki yüksek artış nedeniyle kışlık ekim yapan çiftçilerden bazıları yeterli gübre kullanamadı. Bazıları hiç gübre alamadı. Bazıları ekim bile yapmadı. Bu nedenle 2022'de kuraklık olmasa bile ciddi bir verim kaybı öngörülüyor.

Bahar ekimi için şimdiden önlem alınmazsa buğdayda, unda, ekmekte zamlar kaçınılmaz. O zaman ekmek 5 lirayı da geçer.

Özetle, üretmezsen, ithalata mahkûm olursan, ekmek fiyatı 4 lira mı olur, 5 lira mı olur diye tartışırken bir bakmışsın ekmek yok.

Ekmek fiyatı nasıl belirleniyor?

Ticaret Bakanlığı 29 Eylül 2021 tarihinde "Ekmek Fiyat Tarifeleri" başlığı ile ekmek fiyatının nasıl belirleneceğini şöyle açıkladı:

"Esnaflar ve Sanatkarlarca Üretilen Mal ve Hizmetlerin Fiyat Tarifeleri Hakkında Yönetmeliğin "Fiyat tarifelerinin belirlenmesi ve onay esasları" başlıklı 5 inci maddesi;

"1) Esnaf ve sanatkarlarca üretilen her türlü mal ve hizmetlerin fiyat tarifeleri, bağlı bulundukları odalarca hazırlanır ve odanın bağlı olduğu birlik yönetim kuruluna sunulur. Odalar, tarifesi yapılacak mal ve hizmetler için bir önceki dönem belirlenmiş olan tarifiedeki hadler üzerinden, gerekli maliyet hesaplarını yaparak, buna ilişkin belgelerle birlikte, yeni döneme ait tarifelerini, incelenmek üzere birliğe verirler.

2) Birlik yönetim kurulu, fiyat tarifesinin birliğe sunulmasından itibaren otuz gün içinde, gerektiğinde bu konuda oluşturulacak komisyon veya uzman kişi ve kuruluşların görüşlerini de alarak, inceledikten sonra tarifeyi aynen onaylar ya da gerekçesiyle birlikte reddeder. Birlik yönetim kurulu, bu süreyi hiçbir şekilde uzatamaz. Ancak, 4/1/2012 tarihli ve 28163 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Ekmek ve Ekmek Çeşitleri Tebliği’nin 4’üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde tanımlı yapılan ekmeğin fiyatına ilişkin tarifeler, sırasıyla, ilgili belediye, Ticaret İl Müdürlüğü, İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, ticaret ve sanayi veya ticaret odası ile ilgili odanın temsilcilerinden oluşan komisyonun değerlendirmesinin, ilgili federasyonun ve Ticaret Bakanlığının görüşünün alınmasından sonra Birlik tarafından onaylanır” hükmünü amirdir.

Ekmek fiyat tarifelerinin belirlenmesine ilişkin süreç:

Öncelikle fırıncılık ve unlu mamuller imalatı ve ticareti mesleğinde kayıtlı olanların üye olduğu esnaf ve sanatkârlar odaları, ekmeğin fiyat tarifesini hazırlayarak bağlı oldukları birliğe başvururlar.

Başvuruyu alan birlik, adı geçen yönetmelikte öngörülen katılımcılar ile toplantı yapılarak odanın sunduğu ekmeğin fiyat tarifesinin görüşülmesini sağlamak üzere ilgili belediye, ticaret il müdürlüğü, il tarım orman müdürlüğü, ticaret ve sanayi veya ticaret odası ile ilgili odanın temsilcilerinden oluşan bir komisyon kurulmasına yönelik işlemleri yapacaktır.

Adı geçen temsilcilere komisyona katılımın zorunlu olduğu bildirilerek davet yazılı olarak yapılmalıdır. Yazılı bu davete icabet etmeyen olursa bakanlığımıza onay için gönderilirken bu husus açıkça belirtilmeli ve temsilcilere gönderilen davet yazısı ek yapılmalıdır.

Alınan komisyon kararı ilgili birlik tarafından öncelikle Türkiye Fırıncılar Federasyonu’na görüş alınmak üzere gönderilmelidir. Daha sonra komisyon kararı, Federasyon görüşü ile birlikte ilgili birlik tarafından Bakanlığımıza görüş almak üzere sunulmalıdır. Bakanlığımızın görüşünün alınmasını müteakiben, ekmeğin fiyat tarifesini, ilgili birlik tarafından tarifenin onaylanmasıyla yürürlüğe girecektir."

Ekonomide yakın gelecekte gidişatın şifreleri



Şeref OĞUZ

24 Kasım 2021 Çarşamba

Tarih, düne dair ve yaşanmışlıklar üzerinden şekillenir. **Gelecek tarihi** olur mu? Olmaz ama öngörülebilir adımları sıralayabiliriz pekâlâ... Zira **gidişatın şifresini çözersen**, bir sonraki adımı ve basacağı yeri kestirebilirsin. Tutar mı? **Tutarsa tarih olur**, tutmazsa tutarsız tahmin...

Ekonomi **yönetilmiyor** ve yönetilmeyen ekonominin **varacağı** darboğazlar, **vuracağı** kayalıklar, **vereceği** zararlar kestirilebilir... Hele ki söz konusu olan, “**dolara bakmıyorum, enflasyon işim değil**” söylemleriyle bezenmişse, **şoförsüz** ve **freni patlak kamyonun güzergahı** tahmin edilebilir.

DOLAR KURUNUN SEYRİ NE OLACAK?

1-Dolar yükseliyor dur durak yok: Günlük artışları **%10**'un üzerine çıktı. Hareket marjını sürekli yukarı taşıyor.

2- Doları durdurma niyeti yok: Cumhurbaşkanı'nın söylemleri net: "Türkiye tarihinde ilk defa kendi ihtiyaçlarına uygun bir ekonomi politikası izleme fırsatı elde etmiştir. Bu politikayla biz ne yaptığımızı gayet iyi biliyoruz."

3-Durduracak takoz da yok: TCMB politika araçlarını kullanamıyor ya da kullanmıyor.

ENFLASYONUN SEYRİ NASIL OLACAK?

1-Enflasyon yüksek seyrini koruyor: TÜFE %19,89, ÜFE %46,31. Üstelik bunlar resmi(!) rakamlar...

2-Enflasyon beklentileri bozuldu. Tüketici güveni dip seviyelerde 2004 yılından bu yana ilk defa %71,1 seviyesinde.

3-Enflasyonda tırmanışın varacağı seviyeler: Enflasyon TÜİK'in tüm iyimserliğine(!) rağmen bu yıldan başlamak üzere önce yüzde 20'ler ve daha sonra %40, 50'lerle

hiperenflasyona koşar. ÜFE ile TÜFE yakınsar, enflasyon muhasebesi kaçınılmaz olur.

İKİ SORU İKİ CEVAP

Bu süreci nasıl okumalıyız? Kurda bir günlük yükselişin yüzde 10'ları bulmasının anlamı nedir?

Sürecin kontrolden çıktığını gösteriyor. Yolla teması kesilmiş araç gibi savrulup gidiyor ekonomi...

Daha önceki deneyimlere baktığımızda bu döndürülebilir midir?

Bilinçli bir tercih döndürülebilir değildir. Ancak kayalıklara bindirilmiş otonun hasar tespiti olabilir.

EKONOMİK TERCİHİMİZ; SAVRULMA...

Ülke olarak **rotamızı**; seçtiğimiz ekonomik **modeller**, attığımız **adımlar**, kurumlarımızın verdiği **kararlar** ve **tercihlerimiz** belirler. Burada önemli olan kurumların tam anlamıyla **işlerini** yerine getirmesidir.

Merkez Bankası'nın birincil görevi; fiyat istikrarını sağlamaktır ama... **1**-Bundan habersiz gibi davranıyor. **2**-Finansal istikrar: Yok, **3**-Döviz kuru rejimi: Ülkemizdeki döviz kuru rejimini hükûmet ile birlikte belirlemek, biçimlendirmek ve uygulamak ama böyle bir şey yok. **4**-Banknot basma ve ihraç imtiyazı: Bunu abartarak yapıyor. **5**-Ödeme sistemleri: Bunu yürütüyor.

Kurumların işlevselliğini yitirdiği bir noktada **fiyatlardaki savrulmalar** da doğal hale geliyor. Yarın **bankalar**, **sanayi**, **esnaf** nezdinde gelişmeleri yazacağım.

İş dünyasında belirsizliğin sıkıntısı...



Osman AROLAT

24 Kasım 2021 Çarşamba

Belirsizliklerin arttığı bir ortamda iş dünyasında kaygı+endişe+korkudan oluşan bir resim oluşuyor. İş piyasaya çalışanların kaygı ve korkularını ne siz sorun, ne de ben söyleyeyim.

Uzun yıllardır sohbet ettiğim iş insanları var. Onlar bana hükümetin ve ekonomi yönetiminin aldığı kararlarla ilgili görüşlerimi sorarlar. Ben onlarla sektörlerindeki gelişmeleri, şirketlerinin durumu üstünden irdeleme yaparım. Bu sohbetlerdeki fikir alışverişimiz, bulunduğumuz durumu anlamaya, belirsizlikleri azaltmaya hatta ortadan kaldırmaya dönüktür. Yeni kararların alındığı ve zorlukların, belirsizliklerin yaşandığı dönemlerde sohbetlerimiz sıklaşır. Merkez Bankası'nın faiz indirimleri kararından sonra iş insanı çemberimle sohbetlerimiz sıklaştı. Bunun nedeni, belirsizliğin artması/gelecek öngörüsünün ortadan kalkmasından doğan ortam koşulları. Sohbetlerimizin tümünün gelip dayandığı nokta, belirsizliğin ve yarın korkusunun yarattığı sıkıntı oluyor.

Bu durum sadece döviz borcu olan, döviz kazancı olmayan firmalara özgü değil. Ürettikleri ürünün önemli kısmını ihraç edenler de, önlerini görememekten, karar almada zorlanmaktan şikayet ediyorlar. Her sohbet belirsizliğin yarattığı sıkıntının dile getirilmesiyle sonlanıyor. Ağırlıklı olarak ihracata çalışan bir hazır giyim sanayicisinin anlattıkları içinde bulunulan durumun fotoğrafını ortaya koyuyor, aktararak sizinle paylaşmak istedim: "Yakınmalarım, işlerin kötü olduğu dönemlerde olurdu. Oysa şimdi üretimimiz sürüyor. İhracatımız ve işlerimiz devam ediyor. Buna karşılık, tedarik alanında fiyatlar günden güne değişiyor. Eskiden işleyeceğimiz kumaşın fiyatı bir ay ya da daha uzun süre belli olurdu. Şimdi ısmarlayıp, yükleme yaptığımız gün öğrenebiliyoruz. Nedenini sorduğumuzda aldığımız cevap hep aynı: Döviz yükseldi...

Bu bütün alanlara yansırken belirsizliğin hakim olduğu bir ortamda, sıkıntılar içerisinde, karar vermekte zorlandığımız bir ortamda kalıyoruz. Oysa, biz üreticiler için gereken istikrardır. İstikrarın olmadığı yerde belirsizlik artar, karar vermek zorlaşır, üretip satıp, kâr etsek de yarın korkusuyla, tatsız bir iş yaşamı sürdürürüz. Bugün içinden geçtiğimiz durum da bu..."

24.11.2021

Bunu tek bir iş insanının yakınmaları olarak görmeyin. Sohbet ettiğim iş insanlarının hepsi, benzer yakınmaları dile getiriyorlar.

İç piyasaya çalışanların kaygı ve korkularını ne siz sorun, ne de ben söyleyeyim...

GÜNÜN NOTU:

Tüketici Güven Endeksi, 2004'ten bu yana en düşük düzeye indi, bu veri bize çok şeyler anlatıyor.



Abdulkadir Selvi

Anketten ekonomi çıktı

24 Kasım 2021

Bu yazıyı yazarken bir gözüm ekranda dövizin yükselişini takip ediyordum, bir gözüm ise Optimar'ın kasım ayı Türkiye'nin Nabzı Araştırmasını inceliyordum.

Yazıya başladığımla bitirdiğim anda dolar kurunu kontrol etme gereği duydum. Gün boyu iş dünyası ile konuştum. Elbette ki gündemlerinde dövizdeki olağanüstü yükseliş vardı. Ama en çok belirsizlikten endişe ediyorlardı. Yönlerini tayin etmekte zorlandıklarını ifade ediyorlardı. AK Parti iktidarında, ilk kez böyle bir durumla karşı karşıya kaldık. Bu tür dönemlerde ekonomi yönetiminin piyasalara güven vermesi ve yön tayin etmesi gerekiyor.

En büyük anketin seçim sandığı, en iyi göstergelerin ise piyasalar olduğuna inanıyorum. Ama güvenilir anketleri de kamuoyunun nabzını yansıttığı için düzenli olarak takip etmeye çalışıyorum.

Hilmi Daşdemir'in başkanı olduğu Optimar'ın 13-20 Kasım tarihleri arasında 2507 kişi üzerinde yapılan ve ilk kez bu köşede yayınlanan araştırma Türkiye'nin en önemli sorununun ekonomi olduğunu ortaya koyuyor. Dikkate alınması gereken bir başka veri de ekonomiyle ilgili umutsuzluğun artması. Ankete katılanların yüzde 47.3'ü önümüzdeki günlerde ekonominin daha kötü olacağını işaretlerken, daha iyi olacak diyenlerin oranı yüzde 20.2'de kalıyor.

EKONOMİ VE İŞSİZLİK

Ankete katılanların yüzde 47.3'ü ekonomi derken, ikinci sırada yüzde 16.5'le işsizlik geliyor. Ekonomi ve işsizliği birlikte değerlendirdiğimizde ise bu oran yüzde 63.8'e çıkıyor. Onları ise sırasıyla eğitim ve COVID-19 salgını takip ediyor.

HANGİ PARTİ ÇÖZER?

Optimar'ın anketine katılanların yüzde 27.88'i bu sorunu AK Parti'nin çözeceğini

belirtirken, CHP çözer diyenlerin oranı yüzde 25.17 oldu. Hiçbiri diyenler yüzde 12.21'le üçüncü sırada gelirken, onu yüzde 9.13'le kararsızım diyenler takip etti.

HDP çözer diyenler yüzde 8.74 olurken, onu yüzde 6.78'le İYİ Parti diyenler takip etti. MHP çözer diyenlerin oranı ise 5.42 oldu.

EN BEĞENİLEN SİYASETÇİ

Ankete katılanlar, en beğendiğiniz siyasetçi kimdir sorusuna yüzde 25.7'yle **Erdoğan** yanıtını verdi. Cumhurbaşkanı'nı yüzde 13.3'le **Mansur Yavaş** takip ederken **Ekrem İmamoğlu** yüzde 8.7'yle üçüncü sırada geldi. İlk üç sıralama değişmezken **Selahattin Demirtaş** yüzde 8.0'la dördüncü sırada geldi. Onu yüzde 6.4'le **Meral Akşener** takip ederken **Kemal Kılıçdaroğlu** yüzde 5.3'le altıncı sırada kendine yer buldu. **Kılıçdaroğlu**'nu yüzde 5.0'le **Devlet Bahçeli** takip etti. **Abdullah Gül** yüzde 1.6 alırken onun üstünde yüzde 1.8'le **Ali Babacan** yer aldı.

PARTİLERİN OY ORANI

Kararsızlar dağıtıldığı takdirde AK Parti'nin oy oranı yüzde 37.5 çıkarken onu yüzde 25.3'le CHP takip ediyor. CHP, uzun süredir ilk kez yüzde 25 oranını aşmayı başardı.

İYİ Parti ise yüzde 10.2'yle üçüncü sırada geliyor. Optimar anketlerinde İYİ Parti'yle ilgili oranları az bulduğumu her zaman belirtirim. İYİ Parti yüzde 10'un üzerine çıksa da birkaç puan daha ileride olduğunu düşünüyorum.

HDP yüzde 10.1'le dördüncü sırada gelirken, MHP yüzde 10 seviyesini koruyor. DEVA Partisi de uzun süredir ilk kez yüzde 1.3'le altıncı sırada çıktı.

CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİMİ

2023'e giderken en çok cumhurbaşkanlığı seçimini tartışıyoruz. Peki Optimar'ın anketindeki sonuçlar neyi gösteriyor?

Cumhurbaşkanlığı seçiminde kime oy verirsiniz diye sorulduğunda, ankete katılanların yüzde 26'sı **Erdoğan** derken, onu yüzde 14.2'yle **Mansur Yavaş** takip ediyor. **Selahattin Demirtaş** yüzde 8.7'yle üçüncü sırada gelirken **Ekrem İmamoğlu** ise yüzde 8.5'le dördüncü sırada yer aldı. **Kemal Kılıçdaroğlu** son dönemde yaptığı atağa rağmen yedinci sırada geldi. Beşinci sırada yüzde 6.4'le **Meral Akşener** gelirken kararsızlar yüzde 5.5'le **Kılıçdaroğlu**'nun önünde yer aldı. **Kılıçdaroğlu** yüzde 5 alırken, onu 4.3'le **Bahçeli** takip etti.

ERDOĞAN-KILIÇDAROĞLU

Cumhurbaşkanlığı seçiminde son tura **Erdoğan** ile **Kılıçdaroğlu** kaldığı takdirde kime oy verirsiniz sorusuna, ankete katılanların yüzde 35.4'ü **Erdoğan** yanıtını

verirken **Kılıçdaroğlu** diyenlerin oranı yüzde 33.9 oldu. Kararsızların oranı ise en yüksek seviyesi olan yüzde 30.6'ya ulaştı.

Erdoğan ile **İmamoğlu** sorulduğunda ise ankete katılanların yüzde 41.3'ü **Erdoğan** derken **İmamoğlu** diyenlerin oranı 34.2 oldu. Kararsızların oranı ise 24.5'e geriledi.

Cumhurbaşkanı **Erdoğan** karşısındaki en yüksek oranı ise **Mansur Yavaş** yakaladı. Ankete katılanların yüzde 41.3'ü **Erdoğan** derken **Mansur Yavaş** diyenler yüzde 39.3'e çıktı. Kararsızların oranı ise en düşük seviye olan yüzde 19.4'e geriledi.

Bu oranlar, **Kılıçdaroğlu** haricindeki adaylar hakkında halkın kafasının net olduğunu ortaya koyuyor.



Esfender KORKMAZ

Ekonomide panik

24 Kasım 2021 Çarşamba

Siyasi iktidar TL krizini paniğe dönüştürdü. Önce kendisi panik oldu. Panik içinde söylemleri piyasada da panik yarattı.

Cumhurbaşkanı; "Allah'ın yardımı ve milletimizin desteğiyle bu ekonomik kurtuluş savaşından da zaferle çıkacağız" ve "Kur ve faiz oyununun farkındayız, fırsatçıların tepesine bineceğiz" diyor.

Bu konuşmadan sonra dolar artmaya başladı ve dün öğlen 12,3887 oldu. Yani MB 2003, TÜFE bazlı reel kur endeksine göre TL yüzde 55 oranında daha düşük değerdedir.

Algı yaratmak hedefi ise ters tepti. 20 yıldır kendi politikası ile yerleşen sermaye ve piyasa düzeni ile kavgaya girmesi, ekonomik istikrarı çıkmaza soktu ve toplumu tedirgin etti, toplumda güvensizlik ve panik yarattı.

Bu paniği tüketici güveninde görebiliyoruz. TÜİK'in açıkladığı Kasım ayı Tüketici Güven Endeksi dip yaptı; Tüketici Güven Endeksi geçen yılın Kasım ayına göre yüzde 11,3 oranında ve bir önceki ay Ekim ayına göre de yüzde 7,3 oranında geriledi.

Tüketici güven endeksi kriz yılı olan 2008 Kasım ayında dahi daha yüksek, 73 idi. Şimdi bu Kasım'da 71,1 oldu. Yani tüketici güveni AKP iktidarında Kasım ayının en düşük seviyesini yaşıyor.



Tüketicinin gelecek için de umudu yok. Morali bozuk. Merkez Bankası ve TÜİK'in ortak yaptığı tüketici güven anketlerinde, tüketiciler mevcut durumda hane halkının mali durumunun daha kötü olduğunu söylüyor. 12 ay sonrasında ise Türkiye'de ekonomik durumun daha da kötüleşeceğini ve kendi mali durumunun da bozulacağını bekliyorlar .

TÜKETİCİNİN MORALİ BOZUK (Endeks)		
	2020	2021
MEVCUT DÖNEMDE HANENİN MADDİ DURUMU	71,7	69,7
GELECEK 12 AYLIK DÖNEMDE EKONOMİK DURUM BEKLENTİSİ	78,7	68,2
GELECEK 12 AYLIK DÖNEMDE HANENİN MALİ DURUM BEKLENTİSİ	79,0	68,9

Kaynak : TÜİK

Tüketicinin moralinin bozulması ve beklentilerin kötüleşmesi gelecekteki ekonomik istikrarı da olumsuz etkiliyor

İktisadi ajanların ileriye dönük beklentileri ekonomik dengelerin nerede oluşacağını tayin eder. Tüketici de eğer ileride ekonominin daha da kötüleşeceğini düşünürse,

tedbir olarak harcamalarını kısar. Ama istikrarsız bir ortamda harcamalardan artan tasarruflar güven sorunu nedeni ile yatırımlara da dönüşmez.

Bu şartlarda bir iktidarın piyasa ve sermaye ile kavga etmek yerine, istikrar programı hazırlaması gerekir. Anlaşılan iktidar devlet kurumlarının yaptığı anketleri de okumuyor.

İktidar tüketiciyi dikkate almıyor, TL krizinden dolayı bir istikrar programı yapmıyor. Üstelik piyasa ile kavga yaparak kur artışını tırmandırıyor. Bu nedenle piyasada panik arttı.

Ziraat Bankası ihracatçıları arayarak, faizsiz döviz kredisi verelim diyor. Bana soranlara girmeyin diyorum. Normal müteahhitler, demirin dolara bağlı olması nedeni ile taahhüde girmek istemiyor. Bu durumda ilk üç çeyrekte yaşanan büyüme oranı, dördüncü çeyrekte düşecektir.

Nereden bakarsak bakalım, iktidarın tek hedefi var. Dünkü yazımda açıkladığım siyasetin finansmanı. Ama bu gidişle erken seçim olmazsa, ekonomi de, siyaset de kalmayacaktır.



İbrahim Kahveci

Ekonomik kaos!

Şu sıralar tam bir ekonomik kaos ortamındayız. Ne bir fiyat oluşabiliyor, ne bir ticaret gelişiyor.

Sistem tam manası ile kilitlendi.

Satıcılar sattığı malı hangi fiyattan geri koyacağını bilemediği için malını satamıyor; üretici ise maliyetini kestiremediği için üretimi kısıyor.

Henüz veriler gelmedi ama yakında görmeye başlayacağız. Mesela bu yılın ilk 10 ayında elektrik tüketiminde yüzde 13,1 artış yaşandı. Ama kasım ayında bu artış yüzde 9,3'e geriledi.

Stokçuluk ticaretten daha kârlı hale geldi. Örneğin 100 liraya alıp 120 liraya sattığınız malı yerine koymaya kalktığınızda 140 lira ödüyorsunuz. Stokta tutmak, satmaktan daha kârlı değil mi!

Üretim-ticaret ilişkisinin koptuğunu ATO Başkanı Gürsel Baran'da söyledi. "Üreticiler sözleşmelerine bağlı kalsın" çağrısında bulunurken aslında kaos oluştuğunu da kabullenmiş oldu.

06 Eylül günü 8,28 olan TL-USD kuru bugün 12,50 TL'den işlem görüyor (pardon 13,50). Ya da 09 kasım günü 9,73'den kapanış yapan kur bugün 12,50 (13,40) üzerinden işlem görüyor.

Böyle büyük finansal oynaklıkta bir ticaret, bir üretim nasıl yapılabilir?

Sadece 1 günde yüzde 15 kazandıran ABD dolarına karşılık yıllık yüzde 15 TL faizi vermek hangi mantıkla, hangi akılla izah edilebilir?

FAİZLER YÜKSELİYOR

Her ne kadar Merkez Bankası faizleri düşürmeye devam etse de ülkemizde piyasa faizleri yükselmeye devam ediyor.

Dün kısa vadeli tahvil faizleri yüzde 20,8'e yükselirken uzun vadeli tahvil faizleri de yüzde 21,5'e çıktı.

Merkez Bankası piyasaları yönlendiremiyor ve kaos ortamının zeminini sağlıyor.

Olan ise maalesef güzel ülkemize oluyor.

DARBEYMiŞ!

Dün Cumhurbaşkanı da dolaylı şekilde ifade etti. 'Darbelerle başarılamayan hareket ekonomi ile başarılmak isteniyormuş'.

Acaba Merkez Bankası verilerine bakan var mı?

Bu yılın ilk 9 ayında 11 milyar 738 milyon dolar cari işlemler açığına rağmen gelen dövizle beraber ülkenin net döviz rezervi 32,8 milyar dolar artış göstermiştir.

Ülkeye yabancılardan döviz gelirken biz döviz krizi yaşıyor ve bunun suçlusu olarak yine yabancılar gösteriyoruz.

Bu konuyu daha önce de yazdım: Ülke rezervi artarken neden döviz yükselir? Hatta bankalardaki yabancı para mevduatları dahi artmazken nasıl oluyor da döviz yükseliyor?

Cevap vereyim: İhracatçılardan dönen döviz Merkez Bankası alınca piyasada derinlik oluşturacak döviz kalmıyor.

İthalatçı vs nasıl döviz bulacak? Kısaca rezerv değişimlerinde Merkez Bankası stokçu görülüyor.

Oysa Merkez Bankaları tam da bu dönemlerde piyasada derinlik oluşturmak için döviz rezervi bulundururular. Ama ne çare ki, bizim Merkez 128 milyar dolar ile bu gücünü kaybetti. Ve şu kriz ortamında dahi döviz almaya devam ediyor.

Nitekim Merkezin döviz rezervi Mart-Eylül döneminde 46,5 milyardan 74,9 milyar dolara çıktı. Bu artış IMF ödemesi yanında asıl ihracatçılardan alınan dövizle oluştu.

Biz de etrafa ekonomik darbeciler satışı yapalım. Hayırlı olsun.

FIRTINA...

Henüz 15 kasım günü 10,0 liranın altından işlem gören dolar kuru şimdi 13,0 liradan fiyat buluyor.

24.11.2021

Bu artış soframıza henüz gelmedi. Hatta soframızda henüz 8,-9 liralık kur seviyesini fiyatlandırıyoruz bile.

Önümüzde bir zam fırtınası olacağı kesin.

Ama sürekli söylediğim cümleyi tekrar edeceğim: Asıl fırtınana işsizlikte yaşanacak. Bir an önce bu sert finansal dalgalanma durdurulmaz ise çok acı sonuçlarla karşılaşacağız.

Hem zam fırtınası

hem de işsizlik fırtınası

Çok acı bir tablo.

Kaos bile hafif kalabilir.

Şimdiden dikkat çekmiş olalım. Aksi halde çok geç kalabiliriz.



Oğuz Demir

Zor günler

Bütün gün ekrana yapıştık. Bir ara **Türk Lirası'nın değer kaybı yüzde 17'leri aştı.**

Dolar'da 13,45 görüldü. Euro'da ise 15 TL seviyesi aşıldı.

Korku filmi gibi bir Salı günü geride kaldı.

Bu yazı yazılırken Dolar/TL 12,50 seviyesinde idi. Euro ise 14,10 TL seviyesinde. Bir günde para birimimiz yüzde 10 değer kaybetti. Gün boyunca Merkez Bankası'ndan ya da hükümetten bir açıklama bekledik.

Ses gelmedi.

Kurdaki hareketi **başlatanın zaten Pazartesi akşam Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıklamaları** olduğunu düşünürsek **sessizlik bu şartlarda daha iyi bile** olmuş olabilir. Ancak yine de insan **ülkesinin para biriminin bu kadar sahipsiz olmadığına** inanmak istiyor.

O esnada anlıyoruz ki hükümetimiz “ekonomik kurtuluş savaşında”!

Bu bile başlı başına **skandal** bir kavram.

Düşünsenize, tüm dünyada riskler artıyor, ülke ekonomisi üç yıldır türlü hata ve o hataların sonucunda badireler ile boğuşuyor. **Zaten yurttaşlar tasarrufunu, satınalma gücünü korumanın** yollarını arıyor. Elinde üç kuruş kalan herkes bir şekilde dövize ve altına yöneliyor.

Siz de dönüp diyorsunuz ki savaştayız.

Ortada bir düşman göremeyen ama size güvenen insanlar ne düşünür? Bakın muhalefetten bahsetmiyorum. Bizzat iktidar partisinin destekçilerinden bahsediyorum.

Cumhurbaşkanı Erdoğan ve ekibine güvenen bu insanlar, bir savaşın varlığını duyduklarında tedirgin olmaz mı? Zaten pamuk ipliğine bağlı ekonomik güven hızla çakılırken kendilerini nasıl korurlar?

Daha ilerisi **piyasa kendisine savaş açtığınızı duyduğunda** ne yapar? Oh ne güzel ben Türkiye’de yatırım yapmaya devam edeyim mi der? Yoksa bana bir zarar yaratacaklar ben bir an evvel çıkayım mı der?

Bu soruların yanıtını zaten sabah itibariyle **TL’deki değer kaybıyla birlikte** gördük.

Yine rekorlar kırıldı! Pekiyi burada kalacak mıyız?

Görünen o ki maalesef hayır.

Daha önümüzde uzun bir Aralık ayı var. **ABD Enflasyonu, ABD Merkez Bankası toplantısı ve TCMB Para Politikası Kurulu toplantısı** var.

Kasım zor geçiyor. Aralık ayı da hükümetin bu yaklaşımıyla daha iyi olacak gibi görünmüyor.

hhh

Bir de aynı basın toplantısında **Cumhurbaşkanı Erdoğan kendisiyle aynı fikirde olmayan iktisatçıları** suçladı.

Oysa ki iktisatçıların görevi analiz yapmak ve bu analiz sonuçlarını kamuoyu ile paylaşmak.

Bir yetki var mı?

Yok!

Uygulamada bir rol var mı?

O da yok!

Kimin yetkisi ve rolü var?

Bizzat iktidarın ve atadığı bürokratların.

Yani yetki ve sorumluluk onlarda.

İktisatçıların ürettiği ama hayata geçmeyen çözüm önerileri yabancıyı zengin etmeye mi yarayacak? Yoksa zaten hükümetin mevcut uygulamaları mı yabancıyı zengin ediyor?

En basitinden sadece son bir haftada kurda yaşanan deprem nedeniyle ülkenin döviz borcunun TL cinsinden değerini 900 milyar TL arttıran iktisatçıların fikirleri mi yoksa iktidarın uygulamaları mı?

İktisatçılar mı dedi haydi gidin dövizle içeriye ve dışarıya borçlanın diye?

Bu köşeyi takip edenler bilir.

Şahsen benim tek derdim öncelikle bu ülke vatandaşının ekonomiye güveninin sağlanması ve daha iyi şartlarda yaşaması.

Bunu başaramıyorsa, göz göre göre bu amaçtan uzaklaşıyorsa da uyarmak en temel görevimiz. Yaptığımız öneriler de hızlanacak enflasyon altında, artacak vergiler altında ezilecek insanları düşünmekten başka bir şey değil.

Oysa daha dün akşam TL'nin değer kaybına bağlı olarak artacak ihracatla ve cari açığındaki düşüşle Türkiye ekonomisinin kalıcı sorunlarını çözeceğini söyleyen iktidarın stratejisi tam da bu amaca hizmet etmiyor mu?

Bu ülkenin insan kaynağını, doğal kaynaklarını kullanıp oldukça ucuza başka ülkelere mal ve hizmet olarak ihraç etmek ne demek?

Bizim tüketemediğimiz ürünlerimizi Avrupa'nın, ABD'nin yok pahasına değerli paralarıyla satın almasını sağlamak demek.

Çok daha iyi ekonomik şartlarda yapamadığımız zenginleştiren ihracatın yerine bugün çok daha zor şartlarda yoksullaştıran bir ihracat stratejisi peşinde koşuyor hükümet!

Neyse fazla uzatmaya da gerek yok.

Açıkça yazayım...

Her gün buharlaşan TL'nin değer kaybının nedeni, bizim fikirlerimiz değil TCMB'nin ve onun bağımsızlığını elinden alan hükümetindir.

Her gün yoksullaşmamızın nedeni bizim fikirlerimiz değil, hükümetin ekonomi politikalarıdır.

NOT: Bilginin ve bilimin değerini bilen, öğretmek için çırpınan tüm öğretmenlerimizin öğretmenler günü kutlu olsun!



24 Kasım 2021, Çarşamba

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Dolara teslim olmayız

Cumhurbaşkanı Tayyip **Erdoğan** ile MHP Genel Başkanı **Devlet Bahçeli**'nin "**Bizi döviz kurlarıyla teslim alamayacaksınız**" sözlerini anlamak o kadar kolay ki. Çünkü bütün hayatımız, bir avuç spekülâtörün Türkiye üzerindeki dolar oyununu izleyerek geçti.

Biraz geçmişî hatırlayalım... 1950'li yıllarda Demokrat Parti'ye, **Adnan Menderes**'e nefret kusan bir basın vardı. Bunların en ünlülerinden biri de **Safa Kılıçlıoğlu**'nun Yeni Sabah gazetesiydi. Bir sabah baktık, bu gazete Demokrat Partili olmuş. Meğer gazetenin sahibinin tek derdi, lüks bir Amerikan arabasına sahip olmakmış. **Adnan Menderes, Safa Kılıçlıoğlu**'na Oldsmobile marka bir otomobil almak için Merkez Bankası'ndan döviz tahsis edince Yeni Sabah, Demokrat Partili oldu.

O günleri yaşayanlar bilir. Üç tane döviz kuru vardı. Öğrenciler için ayrı, turistler için ayrı, ticaret için ayrı. 27 Mayıs darbesi olunca yönetim askerlere geçti ama Merkez Bankası'nda döviz olmadığı için maaşları Amerikalılara ödettirdiler.

DÖVİZ LOBİSİNİN OYUNU

1974 Kıbrıs Barış Harekâtı'nı hatırlayalım. Türk uçakları Kıbrıs'ı bombalıyor ve dönüşte Libya'ya gidiyorlardı. Çünkü Türkiye'de döviz olmadığı için uçak lastiği almak mümkün değildi. **Kaddafi** hediye ediyordu.

Turgut Özal'ın siyasette devreye girdiği yıllarda Türkiye'nin toplam ihracatı 2.4 milyar dolardı. Buna mukabil sadece benzin ithalatı için 3 milyar dolar gerekiyordu. **Özal** başbakan olduğu zaman Türk Lirası'na konvertibilitiyi getirdi ve böylece biraz nefes aldık. Ama 28 Şubat darbesini yapanlar **Özal**'ı sildiler, dövize esir oldular, sabit kur getirildi ve 20 tane banka batırıldı.

AK Parti'nin iktidar olduğu yıllardan bugüne farklı bir Türkiye'de yaşıyoruz. Ama

bunun böyle olmasına eski patronlar izin vermek istemiyor. Bir ucu Amerika'da, diğer ucu İngiltere'de olan döviz lobileri Türkiye'yi sıkıştırmak için ellerinden geleni yapıyorlar. Bu yapılanlar bazen Gezi ayaklanması gibi sokak kalkışmalarıdır, bazen de 15 Temmuz gibi askeri darbe girişimleridir.

ESKİ TÜRKİYE DEĞİL

Bereket Türkiye eski Türkiye değil. Döviz yetse de yetmese de kendi silahlarını yapıyor. İhracatta o Allah'ın belası dolarla rekorlar kırıyor. Ama yetmez ki... Mesela ihracatta rekor diye 250 milyar dolardan bahsediyoruz, ama Amerika'nın kafası kızınca dolar matbaasına emir veriyor ve trilyonlarca dolar bastırabiliyor.

Demek ki bu böyle gitmeyecek. Bir süre daha böyle boğuşacağız ama Türkiye, dolara esir olmayacak. Çünkü Türkiye'nin kendi ekonomisi kendisine yetmektedir. Amerikan Doları denilen makyaj malzemesi, ancak Başkan **Biden**'in tıpsız suretinde bir anlam ifade ediyor.